

בלי מורא-בלי משוא פנים

הזדה

העולם

השבועון המצויר לאינפורמציה

מזכיר-מדינה דאללס

אין אללה מלבד הדולאר.

28/10/83

העולם הזה

השבועון המצויר לאינפורמציה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב (ליד תיאטרון "אח"ל") ת.ד. 136 י"ל. 26785 מען המכרקים: "עולםספר" פויל: העולם הזה בע"מ

מורסם: דפוס ישראל בע"מ ת"א. מס' 836 שנה 17 כ' בחשוון תש"ד 29.10.53

העורך הראשי: אורי אבנרי ראש המערכת: שלום כהן

עורך משנה, כיתוב: אורי סלע מ"מ הכתב הראשי: עמנואל סרת

חברי מערכת:

דוד ארנון, משה בראפרים, יחיאל בשן, יחיר נבאי, נצה נבי, לילי נליון, אוסקר סאנדר, סילבי קשת

ציירי שערים: שלמה בירדור, שמואל בק, שרנא חיל זאב ליפמן, פיליס סנר, סאול קור, נרט רוסשילר, מ"מ ראש מערכת ירושלים: זאב הרץ

מנהל מעבדה:

דוד טחיני

סומרי חוק:

מונטי ניקובס, נבראל דנון, יוש, מקסים סלומון

ראש המינהלה:

שלמה חללי

של לואי 14' ופרידריך הגדול. המהפכה הצרפתית ונפוליאון, שהחליפו את הצבא המקצועי הקטן בצבא עממי מגויס, פגעו במידת מה במוסר זה, ומאז ניכרת ירידה מתמדת במוסריות כל הצדדים הלוחמים. אלא שאפילו בימי היטלר עוד שמרו הלוח"מים במידה ניכרת על חוקי המלחמה הבין-לאומיים. הנאצים, שביצעו מעשי-תועבה כה גורמים, הטילו אותם על יחידות בלתי-צבאיות מיוחדות, למען לא ייפגע כבוד צבא ההי"ך.

הגשק האווירי החדש הוסיף מימד חדש למלחמה. אין הוא מאפשר בנקל אבחנה בין לוחמים ובלתי-לוחמים. במלחמה החדשה, בית-החרושת ותחנת-הרכבת הפכו מטרדה צבאית הפועל בעורף נכנס לתחום מחרת. לא קם בדורנו דהגרוט חדש שיתאים את החוקים השונים למציאות החדשה. התוצאה הייתה השימוש האכזרי בפצצה האטומית נגד אזרחי הירושמה ונגאנאסאקי, אשר לדעת כל מומחה, היה מיותר לגמרי מבחינה צבאית. ומכאן, גם מעשי האכזריות הנוראים שביצעו, כנראה, שני הצדדים בקוראיה — בהפכם במשותף את הארץ לתל-חרבות ואת בניה לעם צוענים.

המנהיגים שהאמננו להם בלדותנו לימי דונו כי מדינת היהודים תהיה מעבדה לקיד"מ החברה, כי מציון תצא תורה לעמי העולם. "אייאפסר היה לקוח כי אנתנו נחזיר אהבה לאויבים, או לא נגן על ביתנו בכוח הגשק, ביום מלחמה. אבל אפשר היה לקנות שדוקא אנתנו נראה לעולם דוגמה חדשה של טוהר הגשק, וכי מירושלים תצא התורה המחודשת של מוסר המלחמה. ההגנה יצרה את מושג הגשק הטהור, נתנה אותו לנו כצידה לדרך, בצאתנו למלחמה. היו אצלנו מקרים של פריצות-גדר. בחלקם היו תוצאה של חוסר מסירות צבאית בקרב ההמוני שגוייסו ואומנו בחפזון. בחלקם היו תוצאה של הרגשת-חולשה ואיבוד מול עדי-פוחית-הכוח האדירה של האויב. בספרי עזרת להוקיע מקרים אלה. אולם בסך הכל היינו, כך דומני, צבא הגון ומוסרי למדי.

שני התירושים גם יחד אינם יכולים לעמוד לנו כיום. אנתנו עם חזק. במלחמת-הגנה אמיתית ימצאנו אויב מאוחדים ובריאיים. מבלי לדלול בצבאות מעבר לגבול, אין בהם דבר שיניע אותנו למעשי יאוש או פחד.

אם כן — נקים גא סייג לנשק, כשם ש-חזיל הקימו סייג לתורה. ניתן כבוד ללוחמים המסכנים את נפשם, אולם נדרוש מהם שמירה קיצונית ביותר על מוסר הקרב.

לא מתוך פחד מפני הור. אלא למען נוכל בבוא היום להביט הישר בעיני בנינו ולומר, מבלי להתבייש: נשאנו את נשק המדינה בכבוד.

לואי סלון

מכתבים

סוף סוף — הנעתם גם אתם למסקנה כי ב"י. הוא האיש בדורו...

אלחנן וייס חדרה מפליא איך שנתפסות לתבססים של פוליטיקאי. כל מה שבי. ב"י. רוצה זה להסתלק מן הבזבז שהוא עצמו הכין. אחר-כך, אם יוטב המצב, יחזור כנאול ומושיע. אילו באמת דאג לטובת העם והמדינה — מדוע לא הסתלק ממספקויד כשעוד היתה אפשרות לאחרים לעשות משות מועיל?

דוד שרמן, ירושלים

יורדים ומכילים

הרפורמט"ה על היורדים (העולם הזה 1053) ה"י בישב כשר גוריון לירידות הקצרות המוסיעות בע" תונות תונות המוסיעות ספסטיסטיקה יבשה על תנועת תושבים ומנהלים.

חיים דגן, תל-אביב

...הכנסים שבח לחזקיר עוד נוסע: הוא עצמו. אלברט גיסן, חיפה הוא כתב, כנראה, רק על אנשים שפגש, לראות אנשים מהתנאים ועוזבים את הארץ לצי-מיתות — זה לא איכפת. אני מרחם עליהם. אבל לראות כל כך הרבה נוסעים לציף — י"ה כואב. יהודה אלתחני, תל-אביב

ואז הקורא אלחנני מרחם על עצמו? לפני שנתיים היתה העליה הבטייה הראשונה ב" מעלה. כעת התחלפה בכעית תיוררים... העולים ברינה ברמקה יררו."

אריה גלדסטון, תל-אביב "מדוע הם עוזבים?" שאלתם ופירטתם: "בול" טים ביניהם הרופאים."

יורע תרע את הסיבה: בו בזמן שכל עם נאור מכבד את הרופא כללל ואת הרופא היהודי כמי יוחז, הושם להפקר כבוד הרופא כמדינת ישראל. "הרופא בשוק הפרטי נזהר, וזה"כ, כתב בטרם (15.9.52) המופיע תחת הנהלה אדוניה של ח"כ אליעזר ליכנה.

...הסתה נגד רופאים הפכה מקור פרנסה ביש" ראל ואילו הרופאים הנחנקים באווירה זו לפעמים אינם מוצאים מוצא אלא באותו מעשה יאוש: הנייה.

תוספק גא ההסתה נגד הרופאים — תכריח נא דעת הקהל את ח"כ ליכנה שביקש את סליחת הור" סאנס בסומבי — וכל התופעה המצערת של דגירת רופאים מארץ ישראל תחדל מהיות.

ד"ר משה ולנשטיין, גבעת-רמב"ם

אמריקאי בארונות-בוקר הרפורמט"ה על ליאונרד ברנשטיין (העולם הזה 835) היתה הערבות לארעה של קליטות ורצינות. בדבר אחד אני מסכים עם אלתו של האמן הגדול: כיצד יכול הוא לאכול דג מלוח לארונות-בוקר. כמו ישראלים פשוטים? אילו אני הייתי אמריקאי לא הייתי אוכל לארונות-בוקר אלא ספיקים, ברי חיים צלילים. בותלי חזיר, כבד מטונן, קוואר, שמי פניה, פירות, שמנת, נקניק צרפתי משוכה.

בני שולמן, רעננה מטפיק. השאר גם משהו לפירות צהרים.

נקמת-דם תנובת העורך על מעשה קיבא (העולם הזה 835) היתה רחוקה מלהכניס את הסליה העמוקה שמילאה אותו. אם העולם הזה כותב בהתאפקות כזו על מעשה בדבריו זה — מה יתכן עתונים אחרים?

חיים גלברד, תל-אביב

למען עתידנו שומה עלינו להוקיע מעשי רצח מחסידי ומחסידי יסוד כאלה. ולמחנכני המביעה הנוני יאמר: אין מקום ל"ניכור לירידיה בקרב העם היהודי."

שלמה לוינסון, תל-אביב איפה היתה כל ההתרגשות הזאת כשנרצחו אני שים חמים משבצת בצהר על של הנכד? הניע זמן שנרע כי ערבים אינם מבנים שלם ששה אחרת מלבד שפת הנקמה: ברנע שידעו כי כולנו כאן משפחה אחת שננקום נקמת דם — לפי המסורת הערבית — אז יהיה להם יותר כבוד אלינו.

אבנר גולן, פתח-תקוה

כשרון גדום אני הישב בכילוי נלילי גיליתם כשרון ד"ר מבוטל. על כן אושה לעצמי לבקר את שירה האחרון שהופיע בכתבה על ספרי הלימוד (העולם הזה 833) בתקנה שהבקורת רק תעזור לאמנית הצי עיפה בדרכה המוצלחת.

ראשית כל, השורה הראשונה של השיר: "ליגויות מועלמות בנסיה פוחלת". אינני רוצה להתחבט על צבם תוכן השורה הזאת נאה הוא לעשרה ישראלית ככתוב מלים כאלה? אבל כאדם החתר לרקדות העברי אני יכול לעבור עימי בשתקה. כידוע, חדרו לעולם ליגויות כבר בימי הבית השני, שעה שהדרומני הראש של בית המירמלות התחל מן המצלורה. על אחת כמה וכמה לא בבטירה פוחלת, שעה שנערות תמימות משתפפות בפרוסקלים, ואשר לשורה השלישית: "מכלבירה ונספר". אני רוצה לציין שהיו אנספורי היסטוריוס וספרותי ככאה. זה כאילו שהייתם אמורים מדירוראן ועד שנטק, דבר שכל ילד בכתה ח" יכול להוכיח את חוסר העקביות שבו. והשורה שאחרי זה, "אבובי יוף להור". שהוא יוף להור אין לי כל טענה. אבל מי שמע על אבובי? ושני אבובי, אבובי, אבובי — אפילו אבובי כביר. אבל אבובי? והשורה האחרונה: "לורתי" — הוי, אבוי —

העולם הזה

השבועון המצויר לאינפורמציה

מדיניות פעילות ישראלית מוגב רת ניכרת בימים האחרונים בכל חזירות א"ם. ביישיבת העודה הבינלאומית לבעיות ההזרקה המלאכותית מטעם ארגון הבריאות העולמי קם הנציג הישראלי, שהיה שלי שי ברישימת הנואמים, וזי כר: "אני מציע לדחות את הישיבה עד אחרי ארונות הצהרים". הצעתו זכתה לאיש הדח כללית, ורק נציגי הגוש הערבי-האסיאתי התנגדו. בשעת אכילת הסטיק שי מע סופר יונייטד-פרס את הנציג האמריקאי מציין ב" אוני הנציג הצרפתי שהיתה זאת הצעה נבונה ביותר. רואים בכך רמז דק למאמץ ארצות-הברית לחפש נסיגה מכובדת מעמדתה בשאלת ההענקה.

שום ספר לא עורר בשנה האחרונה ויכוחים כה חרי-פים כספרו של יגאל מוסינ-זון, "דרך גבר" שמתח ביקר-רת חריפה על החיים בקי-בוק ועד יחס ההגנה לאצ"ל בתקופת ה"פיון".

בשבוע הבא יפרסם "העו-לם הזה" את

הס'פור שמתאחזר' הס'פור

דרך חיינו של יגאל מוסינזון

יחד עם ספיר שלם חדש מפרי עטו: "אבא עוד יחזור"

ישנה נולת. "עלי לציין את דמיונה העשיר של הנכרת הצעירה — אבל זאת לא עברית. וחזק מזה — הוי אבוי לי — יש לי נולת. מזה אהם אומרים לזה?

אברהם באון, באר-שבע "האפסו" ש"ו

מוד חללי מנין שאב העולם הזה את הידיעה על וזחלל (העולם הזה 834) כאילו בסים חלל הולך ומוקם בארצות הברית. הרי יודע לכל כי בדורים איה אינם נאמרים בקול דם ולא חזנר סון בראון דוא האיש הרגיל להכריו הכרותו כאלו.

מאיר כהן, ירושלים ההכרזה הוכרזה עליידי איש מדע גרמני הקרוב לוורנר פון בראון, צוטסה עליידי כמה עתונים גרמניים, שווייציים ואמריקאיים.

מקומו של יובל אם לנינו ולפסע בנרוש ושאר הצרות של אבוי נגוש יש חשיבות גדולה יותר מאשר יובל, 75' של פתח-תקוה, אז מוטב שפושעים וערבים יקראו את פתונכם. ואל תנסו לחסות על עצמכם.

יצחק גלבוש, פתח-תקוה העולם הזה מתנצל, מבקש מהקורא גלבוש שישיאר פתח לתקוה כי קסיונו על פתח-תקוה יסופר.

על אדמת גרמניה "הדור" המיוחד על מלחים ישראלים בנרמניה (העולם הזה 835) הוכיח עד כמה חיתרנו על כבוד דנו כפרשה ענומה זו. כדי לסנור את עיני הציבור בארץ הלעיסה אותו הממשלה במספורים על הר גרמנים המובים: התחזרים בתשובה. ואילו עתה אנו רואים כי העם הנרמני לא השתנה והוא עדין שונא אותנו כפי ששנא אותנו מאז ומתמיד. אלא שעי תה הוא שונא אותנו יותר כי הוא מרניש שאנו ספיקים החיים על מרי עמלו.

ד"ר הגו גולדמן, תל-אביב במקום לקחת שלומים מהגרמנים וינין מסיבים לקחת מהם לרומה את המסירות לעבודה. אז כצי בנו היה הרבה יותר טוב...

יחודית לוי, חיפה

אתכן שאנוימינו תכרנה בנמלי נרמניה ושכמה עסקים ציבוריים יכלו בה אבל דבר אחד ברור — לעולם לא ייניש יהודי את עצמו כנום כשרוניו תרובנה על אדמת נרמניה.

שמעון ליכט, גדרה

אני יכול להכין היסב את אותו מלח שלא יכול היה ללכת עם אשה נרמניה. הרי דם ברל זאת יותר סמך ממם.

יוחנן ברגמן, נהר ה

גם ביישיבת העודה למלי חמה במזיקי גינונינו נש-מע קולו החקיק של נציגי ישראל, שררש לפתוח את החלונות ולאחורר את החזר.

הצעתו תובא לדיון מקיף בשבוע הבא, ורואים בכך תמרון מוצלח שאילץ את הערבים להציג את עצמם כמתנגדים לטיהור האווירה הבינלאומית. רוב יציב מובטח לבצע אך לא ברור עדיין אם תוכה לשני השלי-שים הדרושים לקבלתה.

סופר הארץ מודיע מגיו"י יורק כי היומה הישראלית המסויימת עוררה תקוה מ" סויימת בחוגים מסויימים לעלייה מסויימת של מניות הדיפלומטיה הישראלית, כי מקרה שלא יחולו שינויים מסויימים במצב הבינלאומי הנוכחי המסויים, דבר שיש סיכויים מסויימים שלא יק-רה בזמן הקרוב ביותר.

יומנו של דני פישט-מן, תלמיד ביתה ב" יום רישון, אלכתי לה" בית-ספר. דודו גם, לא היה עף עחד.

יום חמישי, אלכתי ל" קולנוע עם יוסי ורותי ומו" ליק ודודו-א' צ'יץ גם.

החמשיר היה היה איש בעל-קול שקילל הדולארים אתמול.

עם ביטול המענק שוב רגז וצעק:

"איך אוכל לקלל בלי לאכול?"

העולם הזה

ההם דו צים לעבוד

בזמקיס אל
השחרים!
3

היושבים יאים על גבי ימים בבית-קפה, משחקים שש-בש, במקום לצאת לעבודה. הם מתפרנסים מכמה ימי עבודה ציבורית לחודש — שאינה למעשה אלא הענקת-חסד הניתנת להם מכספי הציבור עבור בטי לנות מאורגנות.

בעמודים הבאים מגישה חוליית החקר את מוצאות חקירתה של בעיה עגומה זו.

מאת שלום כהן

הטענה שנוהגים מיד להטיח היא: "שיצאו להתיישבות!" המספרים של מוסדות ההתיישבות מוכיחים כי משך השנתיים האחרונות מהווים עולים אלה רוב רובם של היוצאים להתיישבות. קליטתם בחקלאות הרבה יותר קשה מקליטת קודמיהם, כי חסרה להם כל הכשרה. העזרה של המוסדות קטנה מכפי שהייתה.

הטנאה המצטברת

היחס אל החותקים אינו שונה בהרבה. משום מה קשה לאנשים להאמין שהימיני יכול להיות מנהל חברה או שצעיר כורדי מסוגל להיות מהנדס או טכנאי טוב. כשהם נחקלים במקרה כזה, הם מתפלאים כאילו ראו דבר שאינו מתקבל על הדעת. העובדה היא שצעירים "שחורים" מסוגלים למלא כל תפקיד אם יקבלו את אותה ההכשרה שמקבלים צעירים "לבנים".

יצחק לורסון, קצין העתונות של חברת אל-על סיפר לי, למשל, כי לפני כמה שנים עזר ניסתה החברה מכשיר טייס מסובך. לצורך זה ביקשו המנהלים שישלחו להם את הטייס המוכשר בשדה התעופה. הבחור הת-ייצב, קיבל את המכשיר לידיו, כך את כל הניסויים הדרושים. הוא היה צעיר ספרדי רגיל.

אדם אחר הציע, בצחוק, לחקוק חוק דומה לחוק העסקת נכים, שטיל על כל מיפועל להעסיק אחוז מסויים של "שחורים". מה שדרוש באמת היא ההכרה כי כל מעשה קיפוח או הפליה הנעשה כלאחר יד, גורם לתוצאות חמורות ביותר. כי שטח העבודה הוא השטח הרגשי ביותר בחיי אדם מבוגר. ואיש אשר גדמה לו כי פוטר מעבודתו ונשאר מחוסר-עבודה בגלל צבע עורו לא יסבך זאת לעולם. שנאתו עוברת לשאר בני משפחתו, מצטברת עד שהיא מגיעה לממדים עזורים. אז מסוגל הוא אפ-פרץ ללשכה ולהתנפל על המזכיר — אפ-לו אם זה לא גרם לו כל עוול.

וכל עוד לא ישתנו יחסים אלה, כל עוד לא יחשוב איש פעמיים לפני שיקבל את המלה "שחור" כסיבה מספקת לכל דבר שלילי, עלויות התפרצויות אלו להמרבית

בלשכת העבודה בהרצליה שמעתי את הסיפור הזה: לפני אשנב מוזכיר הלשכה הודגב תור ארוך של פועלים מחוסרי עבודה, הם ניגשו אחד אחד לאשנב, ענו לשאלה: "מה אתה יודע לעשות?"

"אני פועל בניין", ענה אחד; "אני מסגר", השיב אחר. לכל אחד ענה המזכיר: "מצ' טער מאד, אין עבודה לכשגמר ה' תור ניגש פועל אחר, שעמד מן הצד כל הזמן, אז הפקיד. "מה אתה יודע?" שאל אותו הפקיד. "אני יודע אידיש", ענה הפועל וקיבל עבודה.

"רק רא שחורים!"

יתכן מאוד כי סיפור זה הוא רק פרי דמיונו של פועל מאוכזב ואכול מרירות. אולם בעשרות מקומות בארץ פגשתי אנשים שהיו מוכנים להישבע כי דברים דומים אר-עו בלשכה המקומית שלהם. הם אפילו לא הבינו כיצד יכול מישהו לפקפק באמיתותו של סיפור כזה. "הרי כל אחד יודע שפועל אשכנזי תמיד יש לו יותר סיכויים לקבל עבודה", שמעתי לא פעם. הסיבה היחידה שהם מכירים בה: פרוטקציה.

אך הדבר אינו כל כך פשוט. ישנה, למשל, ההפליה הפשוטה, הערומה, של מוזכיר הלשכה שעלה לפני 20 שנה מפולין ותמיד נותן עדיפות לפועל אשכנזי. הוא מכיר את אורח חייו של פועל זה, יודע כי דרושה לו עבודה סדירה כדי שיקיים את רמת מחייתו. "השחורים רגילים לחיות בתנאים ירודים", הוא מתרחק לעצמו את מעשיו. ישנו גם הקבלן התלאביבי שהזמין עש' רה פועלים מן הלשכה ליציקת יסודות של בניין. "בתנאי שלא יהיו ביניהם שחורים", הסיבה: השחורים אוהבים לשיר ולהתלוצץ בזמן העבודה וזה מראה על יחס לא רציני. לעומת זאת, ישה ההפליה שאינה מודקרת לעין: לוקמים פקיד או פועל ילאחר שהוכיח את עצמו נותנים לו משרה קבועה. הוא גם יכול להתקדם, במרוצת השנים, או למ הוא לא יעבור את הגבול שנקבע מ-ראש עבודתו. לא יגיע לדרגה הגבוהה ביותר, לאחראים אין שום יחס עוין כלפיו; מעור למ הם לא יורו כי אינם אוהבים "שחורים". הם פשוט אינם מעלים על דעתם כי "שחור" מסוגל להגיע לדרגה הגבוהה ביותר. כל ההפלות האלה מקורן בדעות קדומות.

מעדיפים שש-בש...

ניקח קודם כל את היחס אל העולים הח' דשים מארצות המזרח. התמונה שאזרח רגיל מתאר לעצמו היא זו המובאת בשני הת-

חיפה יעקב ברבי, 21, שוליה של סנדלרים, עלה מ' טוניס לפני שנה. לא שירת בצה"ל, עבד בנמל חיפה, 15 יום לחודש, בממו" צע. גר עם אביו מחוסרי-העבודה ב' קורנני. "ייתכן כל בטונים לא היה מצבי מזהיר, אבל שם לפחות עבדתי ששה ימים בשבוע ולא היתה לי דאגה למצוא מזון לעצמי ולאביו". "האם משהו העלים אותך פעם, קרא לך שחור?" "לא, אבל אשכנזים תמיד קיבלו את העבודה". יעקב ברבי עוב את הארץ לפני שלו" ש שבועות.

עתונות התאגדות העתונאים בארץ רשומים 320 חב' רים. מהם רק חמשה אי ששה הם מבני עדות המזרח. משה רוז, מזכיר האגודה, המסתייג מכל הדיון על הבעייה אשר העולט הזה התחיל בליבונה, סבור כי אין זה בגלל כל יחס רע או הפליה. "הבחורים הספרדים פשוט לא באים לכאן — למרות שהם מוכשרים ומסור גלים ללמוד באוניברסיטות ולעבוד ב' מקצועות משכילים. עתונות היא מק" צוע צבורי ועל בני עדות המזרח לת' פוס את מקומם גם שם".

אולם אין הדבר תלוי רק ברצונו ה' טוב של מזכיר ההתאגדות. גם לבעלי העתונות יש מה לומר — ועדיין לא אמרו ליותר מחמשה או ששה עתונאים "שחורים" שהם נתקבלו למערכת.

יהוד אחת הטענות המקובלות ביותר היא שבני עדות ה' מזרח אינם מוכנים לעבוד עבודה קשה — ואפילו אם היו מוכנים, אין להם כל מקצוע לכן מבכרים הם לעבוד בעבוד דות ציבוריות. שם אין כל צורך במומי חיות ואפשר גם להתבטל — אין מעביד פרטי העומד על הראש כדי להשגיח ש' הפועל יתן את התמורה המלאה של שכרו.

חוליית העולט הזה, שיצאה לבדוק מה אמת בטענה שגורה זו, בחרה בק' בוצת פועלי עבודות ציבוריות שנראתה לה אופיינית. בהפסקת הצהרים ניגשה אליהם. העמידה להם את השאלות ה' באות: מדוע עבדו בעבודות ציבוריות, האם יש להם הכשרה מקצועית כלשהי, האם עבדו או היו מוכנים לעבוד בע' בודה אחרת. הרי התוצאות:

מתוך הנשאלים היו שלושה פועלי בניין מקצועיים, ארבעה פועלים חקלא' יים, שלושה מסגרים, שני אופים, שלו' שה פקידים, ארבעה חשמלאים, חרט אחד. כולם היו רוצים לעבוד במקצועם. גם הפקידים-לשעבר היו מוכנים לעבוד בכל עבודה קשה **הוצע** להם.

כולם עבדו בע' **הוצע** ציבוריות מאחר שלא יכלו להשיג **הוצע** עבודה אחרת. כי במדה שהי פיסות **הוצע** במקומות עבודה בהם עבדו קודם **הוצע** במקצועם, פטרו אותם ראשונים. **הוצע** אף לא השיגו עבודה במקצועם **הוצע** מעבידים לא רצו לקבל "שחור", לשלם לו תוספת משפח' תית גדולה בשביל ילדיו הרבים. הם ה' גיעו למצב כזה שהיו מוכנים לקבל כל עבודה ולבלד שיוכלו לפרנס את בני משפחותיהם.

הקבוצה חוליית העולט הזה בחרה בקבוצה הראשונה שפגשה, בכביש המוביל מיהוד לבית דגון. הקבוצה מנתה קרוב לשלושים פועלים שעסקו בוי' פית הכביש וכיסויו בשכבת חצץ, רובם תושבי הכפר יהוד וממעברות הנמצאות בסביבה

חקלאי יהודה אלבלדס, יליד תורכיה, ארבע שנים בארץ. מקצועו שם: ספר ה' שים. בארץ התמחה כפועל חק' לאי, מוכן ברצון לעבוד בזה.

בנאי נורי אבומסק, לשעבר חייט. עבד 15 חודש כפועל בניין מקצועי בחברת מעונות פועלים. "מי לא רוצה לעבוד עבודה קשה? אני מוכן לקבל כל עבודה מפרנסת!"

חשמלאי משה שלמה, יליד עיראק, מקצועו: חשמלאי טלפונים. עבד עבודת-קבלנות במחצ' בה. פוטר מחוסר עבודה.

חרט מסעור בן-עוליאל, יליד ספרד, שלוש שנים בארץ. מקצועו בחוץ' לארץ: חרט סוג א. בארץ עבד רק בעבודות ציבוריות.

יבנה משך 32 שנה עבד מאיר מעולם כמפקח במשרד האו' צר בבגדאד. לפני קרוב לשלוש שנים עזב את עבודתו, עלה לישראל. הוא יר' דע אנגלית וערבית על בוריין, למד גם עברית. "פנית' להרבה חברות ומש' רדים", הוא מספר. "בכל אחת שאלו אותי מאיפה אני. אחר כך ענו שאין להם מקום פנוי, ביקשו שאשאיר להם את כתובתי". הם יכתבו לי במקרה הצורך. הם אפילו לא טרחו לבחון אותי בכלל. לראות שמה אני בכל זאת שווה משהו".

מוע' **הוצע** בלשכת העבודה. הודיע שהיה **הוצע** לקבל כל עבודה שתוצע לו. הוא **הוצע** עבודת בניין. "עברתי בזה שמונה **הוצע** נכון, זאת עבודה קשה מאוד, כל עדי לפני שהגעתי ארצה ידעו **הוצע** לא יהיו החיים קלים — והייתי **הוצע** קורבן. כי בארץ חדשה מוכרח **הוצע** מצב כלכלי קשה. אבל לפחות שיהיה יחס אנושי ומעט אהבה בין איש לאיש!"

במקום זה הרגיש כי כאן הוא אורח ממדרגה שניה. "והצרה היא שכל פעם שמישהו רוצה לדבר, מיד מדביקים לו את השם קומוניסט. אבל אני אדם שעלה ארצה מפני שבעיראק קראו לי "יהודי" — רק כדי לשמוע איך שכאן קוראים לי "ערבי" ו"שחור".

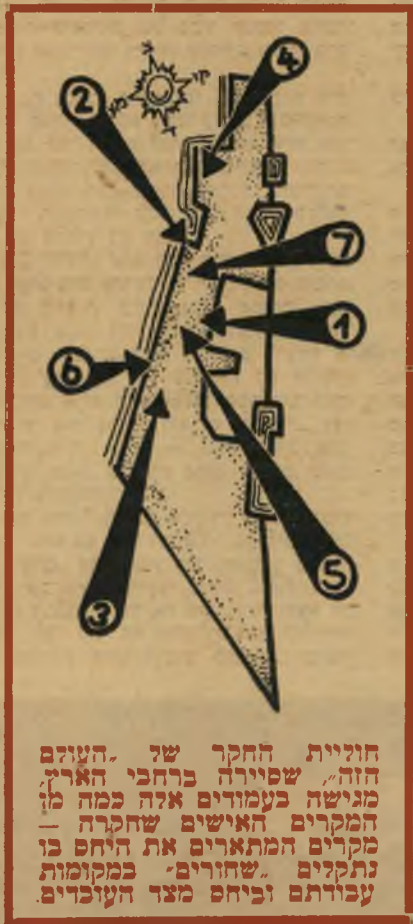
"הם טוענים שאנחנו איננו רוצים לע' בוד. שקר! שרק יתנו לנו עבודה ויחס אנושי. אסור לנו אפילו להתלונן אם מקפחים אותנו". "שחור", כנראה, לא צריך להתפרנס."

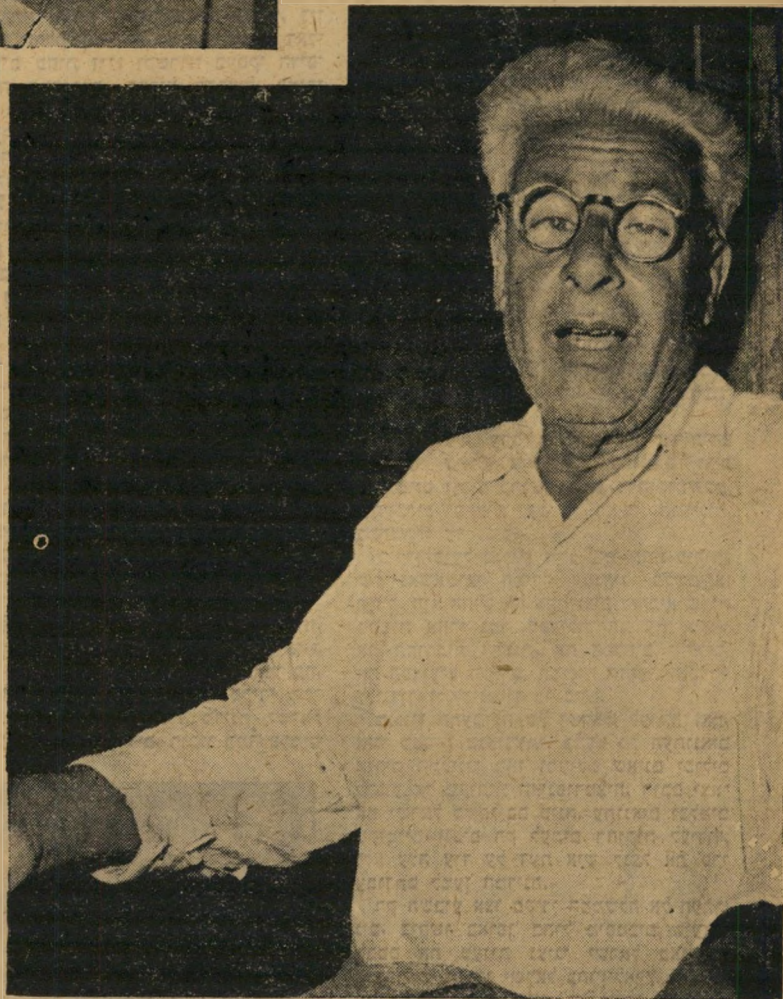

רא מקצוע? "הוא רק מסוגל להיות פקיד!"
 בעיני רבים בארץ זהו סיכום של בוז. רבים מבני ארצות המזרח שעלו ארצה עבדו כפקידים בארצם, והיה טבעי ביותר שיבקשו להמשיך במקצוע זה גם בארץ. אולם לא פעם שאלו מזכירים של לשכות עבודה את המבקשים לעבוד כפקידים: "אבל מקצוע אמיתי — אין לכם?" לעומת זאת מצאו בנקים וחברות מסחריות כי פקידים אלה הם בעלי מקצוע מצויינים. אולם גם במקצוע "שחור" זה מתקשים הם לשמור על מעמדם. בזמן המנדט, למשל, היוו בני העדות הספרדיות חלק ניכר מן הסגל הפקידותי הגבוה. כיום המצב הפוך למרות העובדה כי בני עדות המזרח הם מוכשרים לשפות, יכו לים לכן לבוא במגע עם קהל מגוון, מעדיפים מקומות עבודה רבים להעסיק פקידים פחות מוכשרים, העיקר שיהיו "לבנים". הסביר מנחם בגין ידוע: "עכשיו גובעת המפלגות — ובמפלגות אין השפעה לספרדים..." הפקיד בן עדה מורחית איננו בעל דרישות גדולות, מוכן לפשרות רבות.

תליאביב אהרן ברציון הוא נהג מדרגה ראשונה. במקצוע זה עבד במחנות הבריטים, אצל ספינים, בקואופרטיב להובלה, בדואר ועתה בעיריית תל-אביב. בכל מקום, מאז קום המדינה, דפקו אותו. אצל האנגלים לא היה איכפת אם האיש ערבי או יהודי — העיקר שידע לעבוד. עכשיו קובע צבע העור. בזמן המלחמה, הוביל ברציון שיירות לירושלים ולמקומות מסוכנים אחרים. "כשבני קשתי אחר-כך, שיתנו לי לנהוג בקווי גזחים יותר, צחקי ממני בשביל מה צריכים כושי אם לא בשביל העבודה השחורה?" עתה חושש בן ציון, בעל לאשה ואב לששה ילדים כי גם עבודתו בעירייה תופסק, למרות שבמשך שמונה חודשים שהוא עובד שם לא הכניס את מכוניתו אף פעם אחת לתיקון. "אם יפסדו אותי, יגידו שזה מפני שלא רוצים שאהיה פועל קבוע — אבל אם לא הייתי שחור היו לי כל הסכומים להשאר."

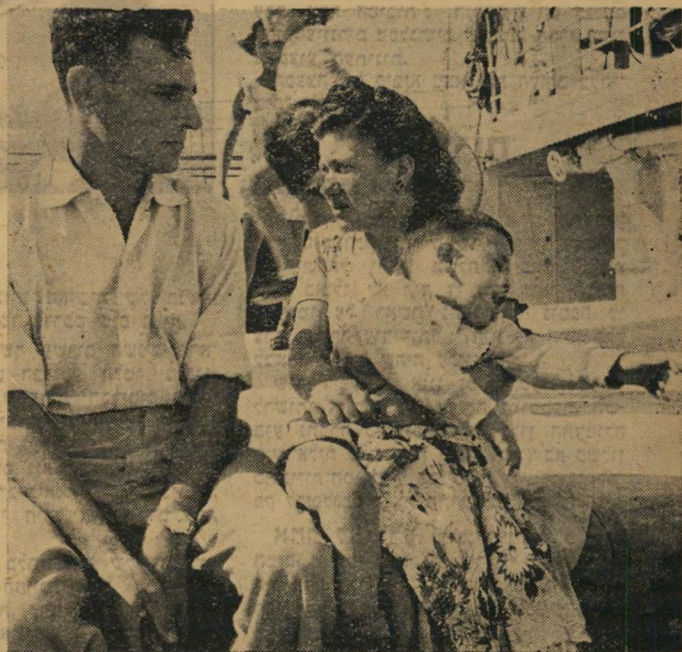

חוליית החקר של העזים הזה שסיירה ברחבי הארץ, מגישה בעמודים אלה כמה מן המקרים האישיים שחקרה — מקרים המתארים את היחס בו נתקלים "שחורים" במקומות עבודתם ובחסות מצד העובדים.

זכרון יעקב את המלה "פקטה" שמע יהונתן לוי, חשמלאי בתחנת הרכבת של זכרון יעקב, מפי חבריו לעבודה. יום אחד גילה כי פורש המלה (ההונגריזם) הוא "שחור". לוי, יליד ארצות-עקב עובד עם עוד שבעה מסילאים, סוף עולי ההונגריה. הנה מקרה אופייני של היחס בעבודה: כוונתיק בקבוץ זה, היה צריך למעט את מקום ראש הקבוצה בכל מקרה שזה נעדר מעבודתו. אלא שכל פעם מינו אחר, "אחד מאנשי שלומם, לבן". הוא החלונן על כך בפניו. המסילה יום הסביר לו כי חבריו לעבודה, שבאו מאירופה לא היו רואים בעין יפה שתימני יהיה אחראי עליהם. לדעתו, היה הדבר גורם להפרעות ואי סדר בעבודה ובחסות בין העובדים.

נהריה ציון שמואל (למעלה, מימין) היה מנהל של בנק גדול בבגדאד. מאז עלה ארצה לא ניתנה לו כל עבודה. אולם יותר מאשר עצם אי-קבלת עבודה פגעה בו הדעה הקדומה כי עולה עיראקי אינו מסוגל למלא כל תפקיד גבוה. "בעיראק היה הכל בידני", הוא אומר. "אנחנו שהקמנו שם את המנגנון והמערכת הכלכליים של מדינה, חשבנו שכאן, בארץ שלנו, נוכל להגדיל לעשות במסגרת רומסים אותנו, קוראים לנו "שחורים" מזלזלים כבושר עבודתנו. חושבים את כולנו לבורים ועמי ארצות, לא נותנים לנו שום הזדמנות להוכיח את עצמנו, להביא תועלת למדינה. אנחנו טובים לפחות כמהם!..."

הרצליה את משפחת גנון (מ'מ'ו) דחה היאוש חזרה למרוקו. כאשר עלה שלמה גנון, לפני חמש שנים, הביא עמו שתי מכוניות סריגה אוטומטיות, חשב כי בתור בעל מקצוע, יוכל להסתדר. פקידים ומדריכים הסבירו לו כי הארץ זקוקה לאנשים שייעבדו עבודה גופנית קשה והוא נעשה לספסוף. "אבל איש לא אמר לי שמקצוע הבניה הוא הרקוב ביותר שישנו ושכולו בנין על פרוטקציה והפליית השחורים. כשבא צימזום הבניה היינו אנו השחורים, הראשונים שפוטרו". כיו לקיים את משפחתו (אשה וארבעה ילדים) מכר גנון את רכשו. יצא המכוניות הלכה אחריו הרדיו שני זוגות אופניים, בגדים, כלי מטבח. "כל בוקר הייתי מתחנן בלשכה ומתחנן שיתנו לי עבודה — הכי קשה שירצו, אבל בשנה האחרונה עבדתי רק ששה חודשים". לבסוף החליט לחזור למרוקו. "שם לפחות לא יביטו עלי בבוז מפני שאני שחור ומדבר ערבית"

שרת ודאלס בזרוע
האדם המשלם למנגן —

העם לקח קיביא

תקופה קשה על סף, לא בנייבים
זבסוח
ולא מפני אויבים לגור. זה גזר העת.
ושבעתיים בה נהיה זקוקים לכוח
אשר בפכחון, בצדק, באמת.
היתה זאת ריאקציה גדולה של דעת הקהל
הישראלית אשר באה לידי סיכום בשירי
של דובר המצפון הלאומי, נתן אלתרמן.
רק להוגי דעות מעמיקים ברור הקשר החי
בין המוסר האנושי ובין ההגיון הפוליטי.
השבוע לא היה צורך להיות גאון כדי לר-
אותו. לא היה כמעט איש במדינה שלא הבין
שבליה של קיביא שגתה מדינת ישראל
שיגאה בעלת ממדים כמעט אגדתיים.
אולם היה גם צד אחד טוב בפרשה כולה.
הרבה אפיתות, שהיו חביות מתחת לפני
המים של שטף המאורעות האפורים, נתגלו
לאורח שוב בדמות חיה.
אמיתות מס' 1: היחסים בין ישראל
וערב הן בעית היסוד בחיי כל אורת. הם
טעונים הכרעה עקרונית, לכאן או לכאן.
שני הפתרונות הקיצוניים כרוכים בסכנות.
זקוקים להנהגה בעלת מעוף. חוסר פתרון
הוא הפתרון המסוכן ביותר.
אמיתות מס' 2: ישראל יכולה לעמוד
נגד דעת הקהל המלוכדת של העולם ונגד
המעצמות הגדולות רק כשהאמת בפיה
וידיה נקיות.
אמיתות מס' 3: אין עצמאות למדינה
ההיה על גדות. כדברי מאמר השנה של
העולם הזה (829): "מדינה העוסקת בקב-

* מאחוריהם, ראש רשות המענק, הארוד
סטאטן.

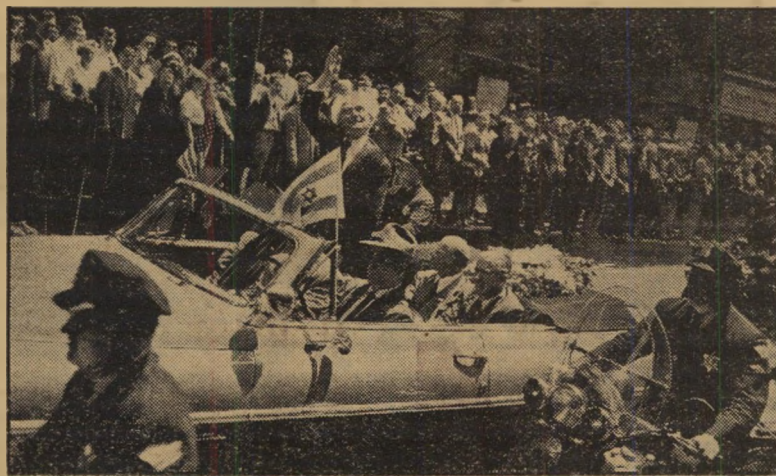
צנות, סופה לעסוק בזנות." מליצות מטר
מטמות של עתונאים ודמוגוגים, שאינם חול-
מים כלל להסיק את המסקנה, אינן מוסיפות
דבר. רק שינוי מהפכני בדרך החיים של העם,
רק הורדה חותכת של רמת המחיה, יכולה
לפטור את המדינה מן התלות בחסדי זרים.
הברירה היא אבדן העצמאות, חזרה לימי
המנדט בצורה החדשה.
זה היה הלך של קיביא.

יחסי חוץ האיש מאחורי הדולאר

(ראה שער)
אדם שקרא השבוע את ידיעות האשיות
בעתונים היומיים, לא יכול היה להתעלם
מרושם מדכא.
בימי המנדט היו עתונים אלה ממלאים
את העמודים בהשערות על עמדת חברי הפר-
למנט הבריטי, שיעולו של סר פלוגי והת-
עששותו של לורד אלמוני הפכו עובדות
פוליטיות מפריעות.
השבוע חזרו רוב העתונים לאותו נוהג.
ברכה סתמית של הנשיא אייזנהאואר לחניית
הזטה נאט"ה לאחדים כאות מבשר טובות,
הכרזה שיגרתיית של פקיד קטנטן במשרד
החוץ האמריקאי נראתה לאחרים כסימן הרה-
גורל.
אולם במרכז התעניינותו של האזרח היש-
ראלי עמד אמריקאי תכול-עניינים וגבה-קומה,
בן 65, בעל הפנים הסובלות של חולה אול-
קוס, שסייר לפני חצי שנה בישראל (העולם
הזה 813). ג'ון פוסטר דאלס, מזכיר-המ-
דינה * האמריקאי, נראה בעיני האזרח כמלאך-
הגורל החורץ דין עמים.
סב ורור. שום דבר בדמותו של האיש
לא יכול היה להרגיע או לעודד את האזרח.
בני הישוב, למודי נסיון המנדט, למדו
לחשוש מפני דיפלומטים מקצועיים. פולי-
טיקאים חובבים כמו להתלהב לרעיון ה-
ציוני, לפלרטט, כמו צירצילי, עם חלומות
תנייכיים. אולם הדיפלומטים הבריטיים המק-
צועיים היו נוהגים להרוס חלומות אלה
בסטיסטיקה יבשה — כמה מאות אלפי
יהודים מכאן, שלושים מליון ערבים, מאות
מליון מוסלמים, מכאן.
ג'ון פוסטר דאלס אינו רק דיפלומט מק-
צועי, אלא גם נכדו ובן-אחיו של דיפלומטים
מקצועיים. אבי אמו, ג'ון וואטסון פוסטר,
היה שר-החוץ האמריקאי בתום המאה האח-
רונה, התגנב לייצג את סין במשאומתן עם
יפאן, לקח עמו את נכדו בן ה-19 לוועידת
בינלאומיות. דודו רוברט לאנסינג, שהציל

טים המונופוליסטיים של ארצות-הברית. במק-
צו זה למד לקח הנראה לו מועיל מאד
כיום: כוחו של הכסף, כמכניע גורמים
זרים.
על אף עושרו העצום — הכולל אי פרטי
באגם אונטריו כאחוזת-קץ — השתוקק
דאלס אל המדיניות. נסיונו להיבחר לסי-
נאט נכשל. האדם שהכשיל אותו: יריבו
הדימוקראטי, הסינאטור הרברט לימן. לימן
הוא יהודי וקריב לישראל.

לנשמה וללב. שיאו הפוליטי הראשון
הגיע לפני שנתיים, כשהשיג כמעט לבדו
את הסכמת העולם המערבי להסכם שלום
עם יפאן. תוך כדי מאמץ זה פיתח את
הסגנון הדאלסי האופייני כיום: השמעת
דברי מוסר הסבולים עקרונות נוצריים אדו-
קים למען הנשמה, והפעלה בלתי-מסוייגת
של כוח הדולאר האמריקאי כמרכז הלב.
כשהוגשם חלום חייו ונתמנה כמוכר-
המדינה אחרי נצחון דחייט אייזנהאואר בבחי-
רות לנשיאות, היה ברור כי נפתח פרק
חדש ביחסי-החוץ האמריקאים. קודמו, דין
אצ'סון החלקק והיפה, ניסה לשכנע "דאל-
לס, אדם פחות זריז וכשרוני בעסקי הדי-
לומטיה המקובלת, החליט להפעיל באופן
ברור, ואפילו גס, את שוט-הדולארים. אמרי-
קה היתה רשאית, לדעתו, לצפות לצייתנותם.
כדברי פתגם אנגלי עתיק: "האדם המ-
שלם למנגן, קובע את מנגינת החליל".
נעריים חדשות. לשום מנגן בתזמורת
לא שילמה אמריקה באופן יחסי סכומים כה
גדולים כמו למדינת ישראל.
הסיבה לכך לא היתה טמונה, דווקא, בלב
חלש. היא היתה טמונה באצרות-הטבע ה-
יחידים שיש לישראל בכמויות גדולות:
יהדות אמריקה. הנשיא טרומן, שהיה איש-
מפלגה מעל לכל, היה זקוק לקולות היהודים.
הוא היה מוכן לשלם את המחיר בהענקה.
אולם הנשיא החדש לא השאיר כל ספק
שאין הוא בא לנעול את נעלי קודמו. אייך
אינו איש מפלגה, כי אם איש צבא. האינטרס
הצבאי נראה לו הרבה יותר חשוב מאינטרס
מפלגתי. וכל מצביאי ארצות-הברית היו,
מאז ומעולם, תמימי דעה בדבר אחד: שירי
דות הערבים חיונית להגנת העולם המערבי
במלחמה נגד רוסיה, ושתמיכת אמריקה בציו-
נות היתה משגה נורא.
דאלס, שמעולם לא היה עסקן מפלגתי,
היה קיצוני עוד יותר. הוא ידע כי אייך
נבחר נגד קולם של רוב יהודי אמריקה,
לא ראה כל צורך לקיים אותם. פקידי מש-
דו התנגדו תמיד להקמת מדינת ישראל
לא פחת מאשר הגנרלים, ורסונו כמה פעמים

דוד בן-גוריון בניו-יורק
— קובע את מנגינת החליל

רק על-ידי התערבותו האישית של הנשיא
טרומן. עתה לא עמד בדרכם שום נשיא.
קנה רצון. משך עשרים השנים הרא-
שונות של המנדט הבריטי חלמו מנהיגי
הציונות על כך שבשעות הבריטים יוכלו
להתגבר על הערבים. מתוך אמונה זו ה-
כינו את ההזדמנות לערוך חשבון הפוך —
להתיר עם הערבים נגד הבריטים. התוצאה
היתה קואליציה ערבית-אנגלית נגד הציונות,
אשר הוער העברי חיסל אותה בדם לבו,
כשגבו אל הקיר.
מאז ירד מטר בלתי-פוסק של דולארים
על המדינה. רמת-החיים גאתה, הגוף הת-
פנק, הנשמה רפתה. שוב נוצר חלום-התע-
תועים שבשעות האמריקאים אפשר להתגבר
על הערבים העקשנים, במקום לפתור את
בעיית המרחב במרחב עצמו. ושוב הגיע
החלום לאותו קץ — קואליציה ערבית

אוחו משרות קרבי במלחמת-העולם הרא-
שונה (הסיבה: פגם בעיניים) והפכו סרן
בתפקיד משרדי, סלל לפניו קאריירה די-
לומטית בוועידת-השלום.
הזליזה קרב. גם מבחינה דתית קשה
היה לצפות לחיבה יתרה מדאלס. אביו
שהיה כומר, חניך אותו להיות פרוטסטנט
אדוק. המשפחה כולה, האב, האם וחמשת
הילדים, היו צועדים ברחוב מן הכנסיה
הביתה, שרים במלוא הריאות "עבוד, כי
הלילה קרב!"
הלילה לא קרב לג'ון פוסטר דאלס.
להיפך, הוא הפך עורך-דין, עלה בזמן קצר
לשיא מסחרר במקצועו, הפך שותף ראשי
בפירמה בינלאומית שייצאה את מיטב הטרכי

* בממשלה האמריקאית אין התואר "שר-
החוץ" קיים.

אמריקאית.

תהליך זה הוחש על-ידי שורה של שגיאות
ישראליות. ייתכן שיעלה בידי המדינה לרכך
אותו, להתביא לחקופה נוספת. אולם אסור
כי הלקח יאבד בים של אשיות. מדינת
ישראל לא תוכן לסמוך, במלחמת קיומה,
על שום גורם זר, יהיה אשר יהיה. כל קנה
זה יהיה קנה רצון.

עתונות

לניא הכנה

... אחרי שאלה תחמושתם של אנשי המש-
מר הלאומי (25 כדור לאיש) חדרו הישראלים
לתוך קיביא, כשבדיהם רובים ותת-מקלעים.
הם קטלו כל גבר, אשה וילד שמצאו. אחרי
היפנו את האש אל הצאן. בתום מלאכה
זו פוצצו 42 בתים, בית-ספר ומסגד. צעקות
הגוססים נשמעו בין הפיצוצים. הכפריים
שהתחבאו בין השיחים יכלו לראות חיילים
ישראליים משתרעים על מפתן בתיהם, מעש-
נים ומתלוצצים, כשהלהבות מאירות את
פניהם הצעירות...

שלושה מליון קוראי השבועון טיים קראו
השבוע את התאור הזה. מאות מליונים קראו
תאורים אחרים, לא פחות מועזים. ההס-
תנות הערבית הוזכרה לרוב רק בשתיים-
שלוש מלים מסייגות.

היה זה קודם כל התגשמות החוק הפסי-
כולוגי הישן, הידוע לכל תועמלן מומחה,
כי תאונת-רכבת אחת, בה נהרגים שלושים
איש, מועזת את הציבור פי אלף יותר
מאשר תאונות שיגרתייות, הקוטלות מאות
איש משך שנה.

מעשה קיביא יצר הלא. הוועזעים הרעידו
את העולם.

מפרכי הזוועה: אולם היה זה גם כש-
לון מעשי של מנגנון התעמולה של מדינת-
ישראל.

כל מדינות ערב שיכללו את שרותיהם
עד כדי שאים מקצועיים. עתונאים זרים
ומקומיים זוכים בהן להקלות מרתיקות-לכת,
מתקבלים בקלות על-ידי ראשי המדינות,
משישקלי עד גובי.

בירדן פועל מנגנון זריז מאד תחת פיקוחו
של נאשאישיב הפיקה, מנהיג פלשתינאי
חתיק. הוא החיש את העתונאים לקיביא שעות
מעטות אחרי גמר הפעולה. הם עוד מצאו
את ההורבות עשונות, את הפלחים מיללים,
את הפצועים זועקים. תמונות הזוועה הוברקו
ללונדון ולווישינגטון בו ביום.

מנגנון התעמולה של ישראל, לעומת זאת,
אינו מצטיין בגאוויותו. כמעט כל העתונאים
הזרים התלוננו מאז ומעולם שאינם יכולים
להגיע אל מקורות האינפורמציה, רובם יצאי
את ישראל כשבליבם טינה. עתונאים וצלמים
מקומיים זוכים רק לעתים רחוקות לעידוד,
ולא עלה עוד על דעת איש לנצל את פרי
עבודתם למען המדינה.

רק השבוע אצו פקידי הממשלה אל העתו-
נים, ביקשו באופן בהול מיסמכים שיעזרו
לבסס את טענות נציגי ישראל באו"ם.
נתברר כי נוסחי ישראל בחוץ-לארץ, העולים
למדינה כסף לא מעט, לא ניהלו בחודשים
האחרונים שום תעמולה נגד ההסתננות, לא
מסרו לעתוני העולם שום אינפורמציה בעלת-
ערך. אחת הסיבות: הנספחים הם ברובם
פרוטקציונרים מפלגתיים חובבים, חסרי נסיון
במקצוע העיתונות.

הפצצה של קיביא מצאו את העולם בלתי-
מוכן לחלוטין.

מדיניות

במשלם מנותק

שום חייל במדינת ישראל לא עמד השבוע
במשלם מנותק יותר מאשר שגרירה המבריק
של ישראל וראש משלחתה באו"ם, אבא
אבן. כאלו לא היה די בכל שר הצרות
שנערמו על ראשו, נתברר כי נוספה לו
צרה חמורה עוד יותר: הוא לא הוכן כלל
למאבק הקשה שהיה עליו לנהל.
שום דיפלומט אינו יכול לפעול כשאין
לרשותו אינפורמציה בדוקה ומוסמכת. ה-
בוע נתברר כי נוסף על כשלון התעמולה
הישראלית כלפי חוץ (ראה לעיל) בא כשלון
סוכנויות-המודיעין הפנימיות, שתפקידן לסי-
פק דיפלומטים את התחמושת לנשקם.

אחר לא ידע. תוכנית ניצול מקורות
המים, שהוכנה על ידי גורדון קלאס ומומ-
חים אחרים מרשות עמק טנסי תוכננה חדשים
רבים, עמדה במרכז מטרותיה הממשיות של

* בין השאר הובהלו לנציגי ישראל תמו-
נות העולם הזה (810) מתקריות הגבול
בירושלים.

כותי שער מתאים. הלב הלאומי והכיס הפי-
רטי לא התנגשו.

רת

הדוגמה האי־שית

הרחובות המולכים לבני־ברק היו שחור-
רים מאדם וממכונות. מאז ימי רבי עקיבא
לא ראתה העיר הקטנה המונים כה רבים.
נהרות אדם השתפכו מכל הכיוונים, יצרו
אגם רחב על המשטח שליד הבית בו חי ומת
הרב אברהם ישעיהו ("חזון איש") קרליץ.
20 אלף הבאים ללוחו למנוחת עולם מילאו
את הגנות, את העצים, את עמודי החשמל.
מעל להם נשבה רוח שרב, נתנה גם לשמים
את גחן האבל האפור.

רבים מן המלחים לא הלכו רק אחרי מי
טחו של גדול בישראל. הם ליו למנוחת עו-
לם אדם שהכירוהו באופן אישי, אשר נהגו
לבוא אליו גם לפניו, לא בהמון, אלא אחד
אחד. משך 20 שנות שיבתו בארץ נהג החי-

את קופתו, לא השאיר כל אשלייה שהיא
לגבי אפשרויות החלפת השילומים ב־60 מיל-
יונים הדולארים מההענקת האמריקאית. לא
ידוע עדיין מה היו תוצאות השיחות המוק-
דמות בגרמניה. אולם ארצה הגיעו קטעים
מהעיתונות הגרמנית, המתייחסת בספקנות
רבה לגבי האפשרויות להוציא את ישראל
מהמצוקה הכלכלית עקב עיכוב ההענקת.
כי:

● גרמניה קונה בעצמה חיטה מארצות
אחרות.

● לגרמניה יש השנה מאון שילי עם
ארצות גוש השטרלינג, והיא לא תוכל להע-
מיד את השטרלינגים או הדולארים המבור-
קשים לרכישת מיצרכים חיוניים (קרי דלק).

גרמניה, תוכל השנה במקרה הטוב ביותר,
לקבוע את המכסה המקסימלית בתשלומי
השילומים, שהיא 310 מיליון מרק *.

אולם חוגים גרמניים שהיו יותר גלויי
לב הביעו את הסתייגותם לגבי העזרה ל-

בניקה, להפסיק את העבודות בערוץ ה-
ינדן.
כ"ג: נגד שרת. הדו"ח ירד כמי-
הלומה כבדה על ראשי המדינה. גם הידיעות
הקודמות על מגמת האמריקאים לקצץ כ-10
מיליון דולאר בהענקת בת 67 מיליון דולאר,
גרמו כאב־ראש הגן ללוי אשכול ולפרץ
ברנשטיין. משרדיהם נחפזו לערוך מחדש את
התקציבים במטבע זה, לקצץ בכל הסעיפים
האפשריים, מנות הקפה והתה הוקטנו מיד,
ועדיין היתה יד המקצץ נטויה.

כשנתקבל האיום על הפסקת מתן ההענקת
נדמה היה שיד המתונים בממשלה תהיה על
העליונה. שר החוץ, משה שרת, היה עוד
לפני כן נגד הסתבכות עם ראש משקיפי
א"ם ועם דאלס, חיפש מוצא בכבוד מעניין
חפירת התעלה בבנות־יעקב. אולם ההצבעה
בממשלה הוכיחה הפעם אחרת. שרת נשאר
במיעוט גמור. (לצדו עמדו רק שפירא
ונפתלי) הציונים הכלליים, למרות הרגזו
בגלל הפעולות בערוץ הירדן ופעולות תגמול

מדיניות-החוץ האמריקאית. תוכנית זו הכי-
לה, נוסף להצעה לשיתוף של מדינות ערב
בהנאה ממקורות המים הנמצאים בגבול ישר-
אל, גם רמזים מרחיקי לכת על שלילת
הריבונות המוחלטת של ישראל מאזור הגב, וביקורת
על תכנוניהם של לאודרמילק
ומומחים אחרים. טענו מחברי ההצעה: אין
כל צורך להוריד את מי הירדן לגג, יש
עדיין די אדמות בלתי־מופרדות בצפון הארץ.
מחברי התוכנית ניסו להעמיד פנים תמי-
מות. הם פשוט סרבו להתחשב בגבולות
הנוכחיים בין ישראל ושכנותיה, ציינו במש-
פט מוסגר כי "ייתכן ויהיה צורך לסמן אי-
אלו שיוניים בגבולות שביית הנשק".

הרצון העז לבצע תוכנית זו הוא שעמד
ועומד מאחורי המדיניות האמריקאית, הוא
שעורר את מדינות המערב לנקוט עמדה
חסיפה בדרישתם להפסקת העבודה בערוץ
הירדן. הוא שעמד מאחורי ההעלאה הדרושה
של פרשת חקירות הגבול במועצת הבטי-
חות. פרשת קיבאי שמשלה לאמריקאים רק
תרוץ צוויין, שסופק חייג על ידי ישראל.
התוכנית לא היתה סוד: ידעו עליה עש-
רות פקדי א"ם שעסקו בהכנתה המקצועית
והטכנית. ידעו עליה אפילו העתונאים המ-
שרתים במסדרונות א"ם. רק גוף אחד לא
ידע דבר: משלחת ישראל באו"ם.

אחרי כולם. כשהצהיר אבא אבן שאין
באפשרותו לנקוט עמדה מאחר שהתוכנית
לא היתה ידועה לו, לא היתה זו התחמקות
דיפלומטית. זו היתה אמת לאמיתה.
רק לאחר שכל הגורמים כבר הגיבו על
"תכנית קלאפ", כולל העתונות העולמית
אשר הגיבה מיד עם פרסום הדו"ח, קיבלה
ממשלת ישראל את האינפורמציה הדרושה
כדי לבדוק מה הן ההלכות המדיניות הסי-
מונות מתחת הכותרת התמימה: "דו"ח
מקורות המים בעמק הירדן לעיונה של סוכ-
נות הסעד והתעסוקה של א"ם".
הסביר אחד מעובדי השרותים האחראיים
לכשלונו: "אנחנו תמיד נכשלו בגילוי הד-
ברים הברורים ביותר, משום שהיינו עסו-
קים, חיפשנו חומר סודי. לעתים קרובות
ביותר התברר לנו שבשטח הפוליטי הדברים
אינם כל כך סודיים".

ממשלה

לא להרגיז

כשקבל פנחס שנע, ראש משלחת השילומים
בכלל הגרמנית, מברק דחוף מאת ממשלת
ישראל לבוא במהירות האפשרית לירושלים,
לא יכול היה בשום פנים לנחש את סיבה
ההומנה הפתאומית. זה עתה חזר ממדינת
ישראל לגרמניה, כשבירדו רשימת סחורות
השילומים לשנת 1954/55. הוא מיהר לה-
גיש לממשלת בון את הרשימה ב־1 באפריל
טובה, לפי הנוהל, לא הספיק עדיין לפרק
את מזוודותיו במלון הגרמני, והנה נקרא
לחזור. האם שכח משהו?

באותו זמן המו משרד ראש הממשלה
וצמרת האוצר כחורות. מעצבי המדיניות הי-
שראליים עיינו בכובד ראש בדו"ח שגריר
ישראל בארה"ב אבא אבן, שהודיע בצורה
שלא השתמעה לשתי פנים כי הממשלה הי-
אמריקאית החליטה לעכב את מתן ההענקת
לשנת הכספים השוטפת לישראל, בגלל אי-
ציותה להוראות ראש משקיפי א"ם, ראגן

המחשבה כי מדינת ישראל תהיה כפופה לחוקי ארצות הברית

"ילדים, אבא איננו!"

וון־איש לקבל כל אדם, בכל זמן ובכל עניין.
לא היה דבר שלא ידע, לא היה דבר שבו
לא יכול היה לתת עצה: רפואי, עסקי,
ענייני משפחה, וכמובן דברי תורה ואפילו
מצע חדיש.

פועל בכביש ונשיא המדינה. אני-
שי־בני־ברק היו רגילים לראות את דמותו
הקטנה של הרב, שטייל בשעה מוקדמת מדי
בוקר בבוקרו בחברת תלמידיו. "טוב לל-
כת", היה נוהג לומר "זה בריא לגוף". הוא
לא טעה: לגביו, היתה זו תרופה מצויינת
לפחלת הסוכר שכירסמה בו. אנשים שפגשו
בו בדרכו, חרדים או חופשיים, גברים או
נשים, קדו לפניו קיוה עמוקה. גם הוא הי-
שם כבוד לכל אדם, בין אם היה זה פועל
בכביש או נשיא המדינה, שבא לבקרו בשעת
חגוגת הבית של ישיבת פוניבז' בבני־ברק.
מושיג הגדולה המקובלים בעולם, לא עשו
על החזון־איש רושם. היו לו ערכים משלו.
גם לזהב, שורש כל רע, לא היתה כל
שליטה עליו. הוא חי חיים צנועים ביותר,
למד, לימד. וכתב את ספריו. לא פעם ניסו
מעריצים עשירים, בדרך זו או אחרת, לה-
ציע לו את עזרתם. אך הוא סירב תמיד
לקבלה. מתנות שהגיעו אליו מידי אלמו-
נים, שביקשו למנוע בדרך זו את אפשרות
ההחזרה, נשלחו למוסדות צדקה ולתלמידי
ישיבה. הוא חי רק מהכנסות ספריו.

בכי בקהל. סיפורי אגדה נרקמו
סביב דמותו של הרב, שעזר לנצרכים, ריפא
חולים ועודד נדכאים. כשהספידו גיסו הרב
לבן־הקוק שאמר: "ילדים, אבא איננו יותר!"
געה כל הקהל בככי.

בחייו הצנועים המלאים רצון עז לסייע
לכל אדם, הראה החזון איש כי דת יכולה
להיות יותר מאשר מלחמה פוליטית תפלה
ועקרה. ההמונים שהלכו אחר מיתתו קיוה,
אולי, בסתר ליבם שחיי הדת בישראל ילבשו
את הצורה, שהוא שימש לה דוגמה אישית.

מעשי מופת

מוזג אויר קשה

גלים גבוהים התנפצו מול שוברי הגלים
של נמל תל־אביב, כיסו אותם בקצף לבנבן.
הים היה שחור, השמש התחבאה בתוך ענ-
נים כבדים.

אך העבודה נמל לא שכחה. סווארי תל-
אביב, העובדים לעתים קרובות בתנאים
כאלה, פרקו אותו יום, ב־29 לנובמבר 1951,
(המשך בעמוד 10)

ישראל גם לו היה בכוח ממשלת בון היה
לעזור. נימוקים:

- לא להרגיז את פוסטר דאלס.
- לא להרגיז את הערבים.
- לא להרגיז את הגרמנים.

המשק

הלב והכיס

הציבור, שהיה עד כה רגיש לכל תנועה
קלה בכלכלה, קיבל את הידיעה על עיכוב
הענקת כדור הסטואים ביוון העתיקה. ההר-
גשה כי הכשלוש בשנת המדיניות לא נבעה
משיקולים מפלגתיים צרים או מאמביציות
אישיות, עוררה את הגאון הלאומית הרדומה
אפילו בליבו של איש השוק השחור. שוב
הוכח כי מנהיגות נועזת יכולה לעורר הדים
עמוקים בנשמה הציבורית, המגיעים, איכ-
שהוא, גם לרחוב ליליבלום, תל־אביב.

רבים הבינו מה משמעות הצעד האמריקאי.
תקציב ייבוא המזון, המגיע ל־42 מיליון דו-
לאר לשנה, מבוסס בעיקרו על ההענקת.
הלחם הפשוט לבדו עולה 25 מיליון דולאר,
הדלק 35 מיליון. אולם התגובה בשוק היתה
שקטה. אותו ציבור, שהסתער על התגליות
בימי הפיקוח של דוב יוסף, הגיב הפעם
כאילו לא קרה דבר.

לדא אי־נעימות. אולם הבורסה השחור
רה, המקבלת את השראתה מבורסות חוץ,
מצאה את הסיבה המבוקשת להחיות קצת
את המסחר. בזהב ובדולארים. "המלכים"
והדולרים השחורים קפצו למעלה.

אלא שגם בהנהלת הבורסה השחורה נמ-
צא כוחות שכלמו את הקפיצה. אמנם, המניע
לא היה פטריסטי לגמרי, אלא הרבה יותר
קרוב לכיסו של הספטר: מאחר שכל המס-
חר לא נעשה תמורת כסף מזומן, אלא באמי-
צעות רישום בכאָס־ט־ט־ט, נסתבר כי ספי-
סרים רבים יצטרכו לפשוט את הרגל אם
ב־י־י־י־י יעלה במידה רבה מדי. כדי למנוע
א־י־י־י־י מות זו מחבריהם, נקבע באופן מלא-

ללא ידיעתם, תמכו בראש־הממשלה.*

הקש לטובע. אולם עם ההחלטה לא
להיכנע לחץ האמריקני, נשאר חור פעור
בקופת האוצר. לפני שנה, בתקופה זו, עבד
כבר משרדו של מאקי־נאל במלוא הקיטור.
האדמיניסטרציה של ממשלת טרומן העבירה
באותה תקופה כבר סכום של 50 מיליון
דולאר, והממשלה יכלה לסתום פיות כמה
נושים ולמלא בורם הדולארים את המחסנים
הריקים. השנה לא קיבלה עדיין אף סנט.
החובות שרבעו עליה לא היו קלים כל עיקר.
70 מיליון דולאר היה עליה לשלם תוך
תקופה קצרה.

מישהו הזכיר לפתע את השילומים. שיוכלו
לעמוד לעזר בזמן צרה. כשם שהטובע נאחו
בקש, ולמרות שלא האמינו בעזרתה של גר-
מניה, יצא מבקב מבוהל לפנחס שנער.
תוכן השיחה בין שנער ולוי אשכול לא
פורסם ברבים. יושב־ראש משלחת הקניות,
המכיר את גרמניה לא פחות טוב מאשכול

* שדחה לזמן קצר את פרישתו הסופית,
עד עבור זעם המשבר הנוכחי.

איש־מופת אריה חוכמן

"אדם נפל למים!"

ישראלית בפאריז

האמריקאי המבקר בפאריז תואר על ידי המוסיקה של גרשווין והסרם של ג'ין קלי בגוונים מזהירים. שונים לחלוטין הם חייו של הישראלי הצעיר. שהגשים את חלום חייו והגיע לפאריז עיר האורות. לשהייה קצרה או ממושכת. במיוחד עולים לפאריז, כמו המוסלימים למכה. אמנים צעירים. הרוצים לבא כמנע עם אמנות העולם הגדולה. לבקר במוזיאונים המפוארים. ללמוד מפי מורים גדולים בארץ. פאריז היא חלום שכולו אור. אמנות ושעשועים. בפאריז עצמה. פאריז היא עיר של חיי דוחק. החלומות על בקור באופרה מצטמצמים לחלום צנוע על צלחת מרק.

החדר

אחד האסונות לישראלים הוא חוסר חדרי אמבטיה ברוב החדרים השכורים. הרחצה בקערה קטנה היא קשה, אך לומדים מהר. האמריקאים טוענים, כי הדבר מזכיר להם את מלחמת העולם, בה השתמשו לרחצת בכובעי פלדה. הישראלים מעלים זכרונות על קבוקי, משלט, נגב, חלוציות. שעתיים. המאפשרות לציירים לנוח מעט, לחזור לעבודה ביתר מרץ.

מאת מקסים סלומון

המאבק הנפשי היומי

כשבאה הפסקת הצהריים, קמה המודל ממקומה ומתלבשת. חנה מנגבת את המברשות, מצטרפת לחבורה היורדת לארוחת צהריים. המסעדה היא הווללה ביותר ברובע, כפי שמעיד גם שמה פור לארטיסט & לאינטלקטואל (עבור אמנים ומשכילים). הארוחה הווללה ביותר המוגשת בה עולה 100 פרנק. תמורת סכום זה מקבלת חנה מרק ירקות חם, לחם, מנה מעורבת של ירקות מבושלים וליפתן לקינוח סעודה.

אצל חנה מתחולל המאבק הנפשי היומי: ריח ניחוח של בשר צלוי, סטיקים, שניצלם וכבד צלוי עולה באפה. האם לאכול עכשיו את הארוחה הדלה ואת הסעודה של ה-200 להשאיר לערב, או להזמין ארוחה ראוייה לשמה ולקנות לנס שיימצא בערב מישור קרוב ידידי או סתם מכר שיוזמן לארוחת ערב? התיכנון מוכרח להיות מדויק כי האפשרויות מעטות. לא לעתים קרובות מזדמן בסביבה זו אדם שהפרוסה מצוייה בכיסו ושהיה מוכן לבזבז כמה מאות

בלב הרובע מונפרנאס עומד בניין אפור רבי-מידות. האקדמיה גרנד שומייה רחוקה רק פסיעות מספר מבתי הקפה המפורסמים דוס וסלקט, שניהם מקומות ריכוז למען אמנים ולהרבה חובבי אמנים. בקרבתה מתנוססות גם שדרות מונפרנאס, אחד הרובעים העתיקים והמפורסמים של פאריז. מרכזם של אמני הציור, שאחד מתושביו הידועים היה דגא. שם עומד פסל בלזק שנעשה בידי רוזין.

באקדמיה מצויים ששה אולפני-ענק. מהסוג המקובל בצרפת: קיר זכוכית אלכסוני ענקי, המבטיח חזרה מספקת של אור היום ותנור ברזל מפוחם במרכז החדר, שארבתו מתנשאת עד לתקרה. לאולמות אלה זורמים בכל בוקר כמה עשרות טיפוסים שונים משונים: סינים, יפנים, איטלקים, ספרדים; בריטים; אמריקאים, הודים, כושים — וגם צרפתים וישראלים.

איסוף כזה של בני ארצות וגזעים שונים, המתרועעים יחד בקלות ובטבעיות רבה — אפשרי רק בפאריז.

בין אלה הממהרים בכל בוקר לתפוס את מקומם ליד כן הציור, שנשאר עומד מאתמול, לנגב את המכחולים ולחייך את המודל הערומה, העומדת במרכז החדר ומחכה להתחלת המלאכה. נמצאת גם חנה אשר היא עומדת לפני הבר ומציירת עד הצהריים, עם הפסקות קצרות מדי זו

האנשים

לפעמים מתרחש הנס ומופיע ידיד או ידידה המזמין לארוחת צהריים (למטה). אז אפשר לאכול במסעדה ראויה לשמה, ליהנות אפילו משמפניה. מגע אחר עם אנשי צרפת, הוא הקנייה בשוק (שמאל). חנה אינה מרבה לקנות בגלל חוסר כסף.

הנדה

יום א' מוקדש לטיולים ובקור פרסינוסטים המכיל את מיטב ת ואחרים. מאחוריה: כיכר להיקנל ממצרים, ומגדל אייפל. את הצעיר יותר מנופה הקוסם של פאריז. בצרפת זהו מנהג מ

סבלנותו. אולם שניהם שמרו אותה להפתעת הכלל, לקרבות הממושכים הבאים.

אורחים

איש אוהב שלום

צעיר רזה, שטיכה של כיבוש השמחה נעוצה בצווארון חולצתו הלבנה, יושב עם קבוצת חברים בבית-קפה על שפת ימה של תל-אביב. עיניו הבהירות, בתוך פנים חור מות, עטורות מצח רחב ושער שחור מסול-סל, נתנו לו מראה גלוי של אדם שלא אמר שקר מימיו. היה זה מדוראקנדי סתיאנתן (28), ידיד קרוב ותלמיד של מהטמה גנדי המנוח.

סתיאנתן עמד לעזוב את הארץ אחרי ב"י קור של כמה שבועות, מדן ועד אילת. הוא הגיע ארצה כדי לראות בעצמו את מדינת היהודים, לבדוק את האפשרויות ל"לחיצת יד ישראלית-ערבית". סתיאנתן נראה עצוב: האפשרויות לא היו מזהירות. משך ביקורו נסע לקיבוצים, לכפרים ו"ר-ביים, ראה את גבולות ירושלים, את גדר התיל הקורעים את העיר לשתיים. סתיאנתן שונא תיל. הוא אמר שאנשים היו מאושרים הרבה יותר לולא הומצאה המתכת הדוקרנית.

הפסיק לחרוג. בצעירותו היה סתיאנתן טרוריסט בקליקוס, עיר מולדתו, הרג אנגלים רבים. עד אשר, יום אחד, שעה ש"נאם בהתלהבות נגד הכובש הבריטי, הבחין באיש נמוך, קרח, עטוף גלימה לבנה, נכנס אל תוך הקהל. האיש בא ישר אליו. סתיאנתן לא גמר את נאומו ומאז לא הרג איש. הוא הפך לתלמידו של האיש הקטן בגלימה הלבנה.

כאשר פרצו הקרבות בין הודים ומוסלמים, התקדם סתיאנתן, יחד עם יתר תלמידיו גנדי הגדול, כשמונים צועד בראשם, אל תוך שטח ההפקר שהפריד בין האויבים, שם, כשאיש מהם לא היה מזויין, התיישבו. אלפי חיילים השליכו את נשקם לרגלי אוהב-השלום ה"גדול והצטרפו אליו. עיניו של סתיאנתן מבי ריקות כל פעם שהוא נזכר בנצחון. עם גמר המלחמה ארגן סתיאנתן אוני-ברסיטה שיתופית. שם חיו, עבדו ולמדו תלמידים ומורים ביחד. הוא עצמו לימד שם פיזיקה וחימיה.

לומדים שם אנשים בני עדות ודתות רבות הודים, נוצרים, בודהיסטים, מוסלמים — ואפילו יהודי אחד. סתיאנתן איננו יודע איך הגיע היהודי לשם: איש אינו שואל מדוע ולמה אדם מצטרף אליהם. כל הבא מתקבל בברכה.

מתי יחזור? ביום שמחת תורה הוזמן סתיאנתן לבית הכנסת ישורון. היתה זו הפתעה בשבילו. הוא שמע כי אסור ליהרר דים להכניס בני דתות אחרות לבית כנסת. הפתעה גדלה כאשר ניתן לו ספר תורה ביד ומישהו הזמין אותו להצטרף לתהלוכת הספרים. היתה זה כבוד רב בשבילו ושמחה, לאחוז בידו את גלילי התורה של משה, אמר הצעיר ההודי. "לעולם לא אשכח את הערב הזה".

השבוע עזב סתיאנתן את ישראל. אולם אם תוקם אוניברסיטה קיבוץ יהודי-ערבי, יחזור ויקדיש את כל חייו לשלום בארץ זו. רק בדרך התרבות והקדימה תוכלו ליצור הבנה הדדית ושלום", היו דבריו הפפידה

לשיר באולם הבימה, הרי בבית המשפט המחוזי ניתנה לה מלוא האפשרות לבטא את עצמה, בפני אולם מלא וגדוש. היא ניצלה את ההזדמנות, פרשה לפני השופט המחוזי, ד"ר זאב צלטנר, את תביעתה ל-30 אלף ל"י פצוים מד"ר פטר עמנואל גרד-נוחין, מבקר-מוסיקלי, אשר לדעתה גרם לה נזקים חמורים.

לנזקים היתה צורה של מאמר בירחון היהודי-אמריקאי החשוב קומנטרי. המאמר הופיע לפני שנתיים, טען בין השאר שאדיס דה-פיליפ היא לילדת אודיסה, וששינתה את התחום המקוריים של טראוויאטה וכדומה, כדי להתאים את האופרות הללו לקולה, שאינו יכול להגיע לגובה הדרוש, עד הצליל דו. טענה דה-פיליפ (פיליפסון), לפי שם נעוריה): "סילוף מקום הולדתי בא כדי לה-ציגני כאורחית אמריקאית ממדרגה שנייה, בעוד שהטענה על שוני הסולם באה להציגני כזמרת ממדרגה שנייה".

ערימה מזר ערימה. את העובדה ש"מקום הולדתה הוא ניו-יורק, הוכיחה דה-פיליפ בעזרת הדרכון האמריקאי הידוע, אותו נפגפה לעיני השופט. קשה יותר היה להוכיח את הטענה השנייה.

היא הופיעה בבית המשפט, לבושה בח' ליפת ארגמן דו-חלקית, הפיצה סביבה ענני בושם עדין, חיכה לעבר העתונאים: "אני מספקת לכם עבודה, לא כן?" אחר התיישבה בין בעלה, שמחה אבן-זוהר, לבין סניגורה, עורך-הדין אהרון פולנסקי, לבן-השיער ומ' צוחצח ההליכות, שהיה לבוש בגלימה שחורה מבהיקה. אבן-זוהר היה עסוק אותה שעה בבנינה של ערימה ענקית מורכבת מאלבומים, כרונות וקטעי עתונות, שהכילו הוכחות חות' כות לצדקת הטענה.

על הספסל ממול ישב ד"ר גרדנוחין, גבה' קומה, דל שיער ורך קול, בלתיית סניגורו הממושקף, ד"ר יהושע רוטנשטרייך. גם הם הצטיידו בערימה של נייר, המוכיחה ממש את ההיפך מן הערימה הנגדית.

מקהלה מדברת. האולם היה גדוש עתונאים, זמרי המקהלה לא היתה רגילה לתפ' משפט סתם. המקהלה לא היתה רגילה לתפ' קיד של קהל פאסיבי, פרצה מפעם לפעם בקולניות לתוך הדיון המשפטי, העמידה בנסיון קשה את סבלנותו של השופט.

אחת השאלות שהיו שנויות במחלוקה, היתה גישתה של אדיס דה-פיליפ לביקורת. "אינני מנתגדת לביקורת", הצהירה, "אך אני מתנגדת לביקורת רעה". ד"ר רוטנשט-רייך, חריף התפישה, לא איחר לשאול אם בביטוי ביקורת רעה היא מתכחשת לביקורת המכוננת נגדה, אך היא ענתה ש"ביקורת רעה, פרושה ביקורת בלתי הוגנת". פעמים מספר, כששאלותיו של רוטנשטרייך היו חלקלקות מדי, שלחה אדיס דה-פיליפ מבטים מבקשי-עזרה אל חבריה, עד שפולנסקי נאלץ לפקשה שלא תחפש ישועה בין ספסלי ה'קהל, תדבר ישר אל השופט. היא הפריחה חיור מתנצל.

לבידור מצצה זכתה גם פרשת העתונאים. המקרה היחיד שלא נזכר בבית המשפט: סכסוך האופרה-הפומה (העולם הזה 830, 835, 862). אולם הוא ריחף מעל כל הדיונים ובמיוחד מעל התעניינות הקהל. לא היה קל להחליט מי משני הצדדים, השרויים במתיחות עזה, יאבד ראשון את

"אדם נפל למים!" שני אנשים היו במים: אליהו שיבי (32), סוואר מעולי יוון ויוסף הדרי (36), יליד הארץ. מיד אחריהם קפץ למים אדם נוסף. היה זה אריה הובמן (30), הספורטאי קצר-

נתבע פטר עמנואל גרדנוחין

— או לא ?

הקומה והחיכוך. **שלום בקושי.** סיפר אריה: "אין זו קפיצת הראשונה וגם לא, כפי הנראה, האחרונה. כשאני רואה טובע, או שחיין גרוע נאבק עם הגלים, אני מגיב אינסטינקטיבית. רק בתוך המים אני מתחיל לחשוב, לא לפני כן!"

לפני שנים מספר הציל אריה טובע בחוף הצפוני של תל-אביב: "הוא בקושי אומר לי שלום כשהוא פוגש אותי", מושך אריה בכתפיו הרחבות. "כנראה שחייו לא משושים בעיניו עד כדי להכיר תודה למי שהציל אותם". בשעות הפנאי עסק לא מעט באת-לטיקה, וזה במספר מדליות מחודת הספורט בלטרון, בה ישב כחבר אצ"ל. "עכשיו יצאתי קצת מהאמונים. יש בית וילד. אבל בני, מישקה, הוא בחור כארז. הוא היה ספורטאי אמיתי", הבן, מיכאל (15), חיך בהבנה, התנאה באביו לא פחות מאשר אביו התנאה בו.

עם כל גל, הפסקה? קפיצתו של אריה לא נשאה, הפעם, פרי: יוסף הדרי הגיע לחוף ללא עזרה. החיפושים אחר אליהו שיבי עלו בתוהו. הוא נעלם. לא נמצא עד היום.

הסירה נכנסה לגמל בדומיית מוות. על החוף נחלקו הדעות: אחדים טענו שהשנים נפלו למים, אחרים העידו שהם קפצו, מחשש שהסירה המזהפת תמחץ את ראשיהם. היו "עדיראיה" מושבעים לשתי הנוסחות. הור' כבה חודת חקירה ונערץ משפט. הממשלה האשימה את שלטונות הגמל בחוסר-אחריות על מתן הפקודה לאסוף את הסווארים במזג אחר כה קשה.

אבר בנימין ליברמן, שישב ליד שולחן עבודתו הענקי, עליו היו מונחים משקפת ודיותה בצורת אנית-מלחמה, בקול באריטון עמוק ובמבטא רוסי: "70% מעבודתנו בה-קופת החורף נעשית בתנאים כאלה. נכון: העבודה קשה ומסוכנת ותודה לאל שמספי הקורבנות אינו גדול משהיה. אם נפסיק לעבוד עם כל גל, נוכל לסגור את הגמל. אך את זאת לא נעשה. להיפך, אנו נפרוק עוד אניות רבות".

המקרה לא זרע פחד או תבוסנות גם בין עובדי גמל תל-אביב, שארענים היסודי עובד בו עוד מהימים הראשונים, מתחילת מאורעות 1936. הם מתכוננים גם החורף לצאת לעבודתם הקשה והמסוכנת.

משפט

צלילי אופרה

אדיס דה-פיליפ אינה יכולה להתלונן: אם נתקלה בקשיים מסויימים שעה שעבדה

(המשך מעמוד 7)

את החיטה שהביאה אניית המשא האמריקאית א/א ק' ג'קסטון, אשר עגנה 1.5 קילי-מטר מהחוף. בערב הסתיימה הפריקה. הסווארים ישבו על סיפון האניה, חיכו לסירות שיחזירו אותם לחוף.

הסירות בוששו לבוא. במשרדו של מגדל הגמל, בנימין ליברמן, התנהלה ישיבת חירום. מפקדי הסירות, ספנים ומנהלי עבודה נכחו במקום. על השולחן היתה מונחת אוזרה מטעם התחנה המטאורולוגית שמוג האויר עלול להחמיר. הם היססו, אם להוריד את האנשים לחוף, או לתת להם לחכות

תובעת אדיס-דה-פיליפ

— דו

משך הלילה על סיפון האניה, עד שהעירה תחלוף.

האלחוטאי הבריק לאנייה: "מה מצב הים סביב האניה? האם הוצאת הסווארים אפשרית?" התשאבה: "הים סוער, אך ההר' ריה אפשרית. הפועלים מבקשים שיקחו אותם לחוף".

מיפנה חריף. ההכרעה נפלה. סירות המנוע עזבו בזו אחר זו את הגמל. הן התקדמו לאיטן לעבר הספינה. מפקדי הסירות לא נבהלו. הם ראו כבר ימים סוערים יותר. כמו-כן, מבנה הסירות המיוחד מואץ בעד התהפכותן בגלים הסוערים.

הסירה מספר 24 היתה האחרונה שעזבה את דופן האניה, כשעל סיפונה 15 איש. עוד 12 נשארו על הסיפון. הם פחדו לרדת לסירות. כרגיל לוקחת סירה 20-18 איש, אך בפעם הזאת החליט מפקד הסירה, אליהו לניאדו, להימנע מלקחת את העומס המקסימלי.

כבר מהתחלה סחבה הרוח את הסירה צפונה מדי, קירבה אותה באופן מסוכן לש' טח הסלעים שבשפך הירקון. במטרה להיכנס לגמל, עשתה הסירה מיפנה חריף. התחילה להתקדם בזווית חדה לגלים המתקרבים. דבר זה גרם לנטייה חזקה על הצד. 50 מטר לפני הכניסה לגמל נשמעה צעקה עזה:

* בלוית בעלה, שמחה אבן-זוהר.

הארץ

500 עולים חדשים עומדים להגיע מחר לחופשה (זמנים).

ס. קוקי, רמת-גן ו-7000 שליחים, ח"כים גשרים יוצאים באותה אניה לעבודה.

יוסף לחדב, מתקן עתים ומציתים (מודעה בידיעות אחרונות).

שמחה בלושטיין, צה"ל עת להדליק ועת לכבות.

שתי הקבוצות הרגימו משחק בעל רמה נמוכה מאד, שהורים את 1000 ו' צופים שחוו בו (ספורט ישראל).

מרדכי דן, צה"ל

נבל איתן

אריה מדוראקנדי סתיאנתן

גנדי אסר לחרוג

שלום - ולא להתראות!

בלוד, רוצה לבלות את זמנו בנוחיות המקימלית. נוחיות זו חסרה לחלוטין בלוד. מסעדת שדה התעופה אינה מצטיינת בגובה מיוחד - חוץ מאשר במחיריה. המלון קטן ואינו מושך, השטח האקסטריוואנטי, בו שוהים הנוסעים ללא אשורה כניסה, קטן ביותר, חסר כל אפשרויות של בידור או חנויות היכולות לעניין תיירים.

להודו דרך אמריקה

תחילה עברו את לוד, בדרך למזרח, ארבע חברות: S.A. הסקנדינבית, אייר צ'ילן, פ.א.יל. הפיליפינית ובי.א.א.סי. הבריטית, שגגיעה עד טהראן. מאלה נשארה עתה רק אחת: הסקנדינבית. השבוע יצא מנהל ה' משרד שלה בישראל לסטוקהולם לדון אם לא כדאי לחברה להפסיק את טיסותיה דרך לוד.

אם החברה תחליט לעזוב את לוד, יצטרך אורח ישראלי, הרוצה להגיע להודו, למשל, לטוס דרך אירופה, אמריקה, ויפאן כי לא יוכל לעלות על מטוס כלשהו העובר את בירות או קהיר כשבין דרכון ישראלי.

הסיבה שהחברה הפיליפינית מסרה כנימוק להחלטתה לעבור לביירות היתה טכנית: מלוד ועד קרצ'י, בפאקיסטאן, ישנה רק תחנה אחת - בחריין, הנמצאת בידי הבריטים - המוכנה לענות לשירותי מטוסים הבאים או יוצאים מלוד. למטוס אשר כל פעולתו תלויה בקשר רדיו יעיל, קשה לטוס בתנאים אלה. לעומת זאת, טוען אחד מראשי התעופה האזרחית בארץ: הסיבה האמיתית היא שאחד ממנהלי פ.א.א.סי. יהודי שהתנצל, תמיד היה נגד ישראל. כאשר החליטה ה' חברה, בזמנו, לעזוב את קהיר, דרש אותו מנהל לעבור לביירות אך יתר המנהלים הכריעו לטובת לוד.

שכבת אספלט מיוחדת

ייתכן כי זוהי הסיבה שהגיעה את הפיליפינים לעזוב. אולם אין ספק שישנן גם סיבות ממשיות רבות הלוואות על החברות הזרות לעזוב את לוד, בעיקר מצד הליגה הערבית. מטוס החונה פעם אחת בישראל, למשל, אינו יכול לנחות בארץ ערבית. הוא הדין לגבי טייסים.

אולם הסיבה העיקרית היא שביירות מ' שבת הרבה יותר מלוד. שדה התעופה שם חדש ומודרני, ממשלת הלבנון עושה מאמצים רבים למשוך את חברות התעופה. היא אינה מקיימת כל פיקוח על מטבע, כל שיפור הדרוש לשדה התעופה מקבל עדיפות ראשונה בתקציב המדינה. חוץ מזה, השדה עצמי מספק שירותים ונוחיות בעלי רמה גבוהה. הנותנים לחייר שהושה שם כמה שעות את ההרגשה שהוא ראה משהו מהלבנון.

מבחינה טבעית אין בירות עולה על לוד. גם באורך המסלולים של שני השדות אין הבדל רב. המסלול הראשי בביירות הוא כי

מסחרי. אולם לא היתה זו תמונה שכולה אור. היו בה צללים רציניים ביותר. הממשלה, שראתה כיצד החברות הזרות גורפות הון, החליטה לא לטמון כנפיה בצלחת, הוקמה חברת ה' עופה הלאומית, א.י.ע.ל, שקיבלה תמיכה ממשלתית מלאה. תמיכה זו עברה על המקובל בארצות אחרות, אשר גם להן חברות תעופה לאומיות.

הממשלה לא נתנה, למעשה, יציאה לאורח ישראלי אלא אם נסע עם א.י.ע.ל או אנייה ישראלית. חברות התעופה הקימו מיד צע' קות: גוהג זה מהווה הפליה חמורה ואם לא יבוטל, איימו, תסבול א.י.ע.ל מאותו יחס גם בארצות אחרות. הסיכסוך הגיע לממדים כאלה שממשלת איטליה הודיעה כי לא תתן אשרת-מעבר לאזרחים ישראליים, אלא אם יסעו עם חברות איטלקיות, איימה אף לא-סור את נחיתת מטוסי א.י.ע.ל בתחומיה.

האוצר והצרות

אחרי המשבר הראשון בא משבר הדביומ. החברות הזרות, שבחלקן הגדול הרוויחו ב-ארץ יותר מאשר הוציאו, רצו להיות חופ' שיות להוציא את הכסף, במטבע חוץ. ה' אוצר הסכים לשחרר להן רק חלק * - את העודף על החברות להשאיר בחשבונות חסומים או להשקיע במפעלים בארץ. מאז נמצאות החברות במאבק מתמיד עם האוצר. אחדות מהן השקיעו כסף בבתי חרו' שת, בהקמת בניינים, בהלוואות למוסדות לאומיים - אך בכל זאת נשאר חלק שהיו צריכות לקבל במטבע חוץ. אך לאוצר תמיד היו קשיים לשלם. אפילו חברות שמכרו בארץ כרטיסים חמורת דולארים לחיירים והפיקדו את הדולארים בידי האוצר, התקשו להשיגם בחזרה.

חברות רבות צימצמו את טיסותיהן. ט.ו.ו.א. החברה האמריקאית, הפעילה את לחץ הסטייט דפארטמנט, אודיעה מדי פעם שהיא תחול למכור כרטיסים חמורת מטבע ישראלי - עד שהאוצר נכנע, שיחרר חלק מכספה.

על הגובה. רק המחירים

אולם לא כל החברות צברו כסף בישראל. היו גם חברות שטסו למזרח הרחוק, הש-תמשו בלוד כתחנת מעבר. הכנסותיה של המדינה מחברות אלה היו רציניות. כי כל מטוס הנחת חייב לשלם דמי נחיתה (50 דולר למטוס בינוני), לקנות דלק, לשלם עבור שירותים. חוץ מזה הוציאו הנוסעים עצמם כסף בשעות שהותם במקום.

בשביל חברות אלה היתה לוד רחוקה מלהיות אידיאלית. נוסע אשר מסעו נגמר בישראל אינו מתעכב במיוחד בשדה ה' עופה, אולם נוסע הטס מטוקיאו אל מנילה ללונדון או ניויורק והשוהה רק כמה שעות

* בדרך כלל: 25%.

הקשיבו, הקשיבו, כל נוסעי מטוס פיליפיני אייר לינס היוצא למנילה. המטוס ימריא בעוד חצי שעה. אתם מתבקשים לקחת את מקומותיכם. תודה." קול הקריינית של שדה התעופה לוד הדהד בכל פינת הבניין הגדול, תכונה הנוסעים גדלה כעבור חצי שעה, בדיוק ברגע הקבוע, התרומם מטוס הענק בשמים.

היתה זו טיסתו האחרונה בשמי ישראל. לכשיחזור בדרכו ללונדון, יברכו אותו פקדי שדה התעופה של בירות, בלבנון. לפני שני תיים וחודשיים בדיוק עברו מטוסי אותה חברה משדה התעופה פארוק המצרי ללוד. משך תקופה זו עברו יחסי החברה הפיליפינית עם ממשלת ישראל את כל השלבים: מן הברכות החגיגיות עד לניתוק הסופי.

ממשלת איטליה התמרדה

בתקופת הזוהר של לוד, בשנת 1951, נחתו על מסלוליה מטוסים של 13 חברות תעופה זרות. מטוסים קטנים שכורים, מטוסי-ענק ומטוסי הובלה קישרו את המדינה עם כל חלקי תבל. רוב הקוים הובילו, כמובן, למערב. אלפי עולים, תיירים, שלוחים ואזרחים עברו בו מדי שבוע.

מבחינה מעשית היתה הכרה זו במדינה החדשה לא פחות חשובה משיגור נציגים דיפלומטיים. ההסכם האווירי, שנחתם עם כל ארץ אשר מטוסייה נחתו בלוד, אף נחשב למיסמך מדיני יותר חשוב מאשר לחוזה

אורך של 2300 מטר ואילו זה של לוד אורך ממנו במאה מטר. בעוד לוד נמצאת במקום אידיאלי - שטוח, ללא מכשולים, באקלים טוב - מסתיים המסלול בביירות, באופן פתאומי לרגלי הר גבוה. גם אילו רצו מטוסי סילון קומט להשי' תמש בלוד, לא יהיה צורך אלא בהוצאות קטנות באופן יחסי. הדעה הרווחת כי סילוני האש היוצאים מן המטוס בשעת המראתו מבעירים את האספלט אינה נכונה יותר. דבר זה קרה עם הטיפוס הראשון של מטוס-קרב סילון, הוואמפיר, אשר צנור הפליטה שלו נבנה בוויית נמוכה ביותר. בטיפוסים המאוחרים יותר תוקן הדבר והאש אינה מוזיקה למסלול, אם הוא מכוסה בשכבת אספלט מיוחדת.

טובים 2 בירות מ' בלוד

אילו קבעו השיקולים הטכניים בלבד, ייתכן שאף חברה זרה לא היתה עוזבת את לוד. אולם חברת תעופה היא קודם כל מוסד מסחרי, וההגיון המלחרי הפשוט אומר כי לחברה כזו מוטב לקחת שני נוסעים בביירות מאשר שמונה בלוד. כי שם לא רק שאיש אינו מעכב את כספה אלא שנותנים לה להרגיש כי חברת תעופה היא דבר חשוב ומכובד.

בארץ חסרים שני דברים אלה וכל עוד לא יתגלה יחס זה, ימשיכו מטוסים זרים להמריא לקול דיילות ונוסעים המשמעים: "שלום - ולא להתראות!"

הגיע תור היאוש: האינבטר החי של המ' שק כולל 15 בנות, אף לא בן אחד. לאחרונה חלו בני המשק את תקוותם ב' דוד קושניר, אחלט, חבר המשק, שאשתו הרתה ללדת. חיכתה להם אכזבה בדמות בת. אחרי הגיע תור אשתו של חבר משק אחר, הפלח המשופם זליג קרמר. המשק עצר את נשמתו. נולדה בת.

במאמץ קדחתני החל המשק מגייס כמה זר' גות חדשים לגשואר, קיים החדש שתי חתור' גות. אולם בסתר לבם ככר התיאשו.

הווי

אם כבר...

בתל-אביב קיבלה הרבנות הראשית בקשת ג'ט מגבר עקרי, שטען כי אשתו, הנשואה לו מזה 15 שנים, הרתה ללדת לזר, באמצעות הפראה מלאכותית, במקום להודק לעזרת ידיו הקרוב, כפי דרישתו.

אהבה מובט שני

בחיפה הטרדי עולה חדש אשה שגשה בסימטה אפלה בעיר התחתית, נעצר על-ידי עובדים ושבבים, גילה רק במאוחר שזו אשתו, שאותה לא ראה מאז נכלא על-ידי הנאצים.

הצריף בשיך-מונים, או, כשהלילה היה חם למדי, על שפת הים.

אברהם אינו יודע מה לעשות: מאז פסח לא השיג עבודה. הוא חי על 300 עד 400 פרוטה ליום. את זמנו הוא מבלה בספר'ת מיכה-יוסף, מקום בו הוא משתקע בקריאת היסטוריה, גיאוגרפיה וסוציולוגיה. המקצור עות האהובים עליו עוד מבית הספר. מפעם לפעם הוא שולח מבט מודאג מבדע לחלון, לראות אם השמים אינם מעוננים. הוא חושש לאבד את ביתו האחרון - שפת-הים.

קיבוצים

משק הבנות

אם לא תתחולל בקבוב מהפכה במשק יז' רעאל, ממזרח לעפולה, עלול המקום להיות בעוד 15 שנים גידעון לרחוקים. כי בניגוד לבני בנימין הקודמים, שסבלו מחוסר בנות ונאלצו לחטוף בכרמים, קילל אלוהים (או המטריאליזם ההיסטורי) את יזרעאל בקללה הפוכה: חוסר בנים מוחלט. יתכן ובבוא היום תצטרכנה בנות יזרעאל לצאת ולחטוף בחורים בכרמים.

תחילה היתה זאת בדיחה. אחר כך הפך הדבר לפליאה. אחריה באה התדהמה. עתה

בחר אחד אתו ישן צעיר אחר. עד מהרה החל אברהם לאבד מפעם לפעם כסף וחפצים שונים. כשנאסר שכנו על ידי המשטרה, מסיבות שאינן ידועות לו, הפסיקו הדברים להעלם. כששוחרר שכנו כעבור חודשים מספר, מסיבות שאינן ידועות לו, חזר לי צריף, המשיך להתחלק עם אברהם ברכושו. אברהם לא ראה מוצא ביקש מהמנהל לה' עביר אותו לחדר אחר. כשסירב המנהל, החליט אברהם להפעיל חרם כלכלי, הפסיק לשלם שכר דירה, כעבור זמן מה התברר לו שחרם כזה עלול להסי' תיים בכך שיאבד את שיכונו. הוא מיהר להציע למנהל את מלוא התשלום המגיע אך זה סירב לקבלו.

כחצ' מורא. לילה אחד, כשבא לישון, מצא שמיטתו נעלמה. אברהם השיג מזרן קצ, בילה עליו את הלילה. למחרת לא היה גם מזרן. הוא ישן על הרצפה המזוהמת. אותו זמן פורק משרד התכנון והוא איבד את עבודתו. עד היום לא מצא עבודה אחרת. הוא פנה במכתבים נואשים אל מנהיגים ושרים, לא זכה לתשובה. משך כל הזמן חי עשרה ימים בחורש בבית המחסה ה' עירוני למחוסרי ביה, ארבעה ימים (בשב' תות) במלונסי ויהא - על ריצפתו של

שלו. מתי יחזור ההודי האציל לישראל? קשה היה השבוע, לקבוע עם בכלל יחזור.

תורת האומה

בית וים

היה זה מוקדם בבוקר. ספרית מיכה-יוסף, ברחוב הירקון בתל-אביב, נפתחה זה עתה. באוויר הורגש עדיין ריח העשן הבלתי מאוורר מאתמול. אך המבקר הראשון נכנס כבר, התישב ליד שולחן גדול, מכוסה ב' עתונים ושבוועונים. הוא היה גמור קומה, רזה, לבוש נעלים אפורות מאובקות ובגדים מקומטים. שערו הבהיר לא היה מסורק, עיניו הימיות נראו קפאואות מאחורי מש' קפיו. זה ימים אחדים שלא התגלה. בין ה' שערות הקצרצרות של זקנו ועל אוניו נותר חול צהבהב: הוא ישן על שפת הים.

כמחאה, חרם כלכלי. כשנחתמה שביתת הנושק, 1949, השתחרר מן הצבא אברהם סופר, אז בן 22, יצא אל העולם האזרחי. הוא שוכן במעון שנועד לשיכו' חילים משוחררים בשיך מונים, ליד תל' אביב, מצא עבודה זמנית בכבישים, ואחר, משרה כפקיד במשרד התכנון.

יוגוסלביה

אשת המרשאל

לפני שנה ביקר שר החוץ הבריטי היפהפה, אנתוני אידן, בבלגראד, הוזמן למסיבה בביתו של המרשאל. על ההזמנה היו חתומים "הנשיא טיטו והגברת יובנקא ברוז". בצורה זו נודע בפעם הראשונה לעולם כי יוסיפ ברוז, אחד המנהיגים הבולטים ביותר בעולם, נשא אשה בפעם השלישית. מיד השחזרו מיטב עתונאי העולם את עטיהם, יצאו לציד. מליוני קוראים רצו לראות את מי נשא לאשה אותו אדם סגנוני, שהעז להכריז מלחמה על הגוש הסובייטי. ובאותה שעה להתגרות במערב בענין טריק אסט. אולם מאמציהם עלו בתוהו: גברת טיטו נשארה עטופת מסתורין. רק תמונה אחת או שתיים יצאו לאור העולם. בתמונות נראתה אשה רגילה למדי, כבת 28 (פחות

יובנקא ויוסיפ ברוז-טיטו
אחרי נחיתת יו, המשך פשוט

ממחצית גילו של בעלה, נאחזים, עגל-גלגל.

סטאלין התעלם. מפי העם קלטו העי-וונאים סיפורים רבים כיצד הכיר המרשאל את הצעירה, שהיתה טוראית בצבא השיחור הפרטיזני. לפי הסיפור הנפוץ ביותר, קרה שבראשית שנות המלחמה ירדו על המערה בה הסתתר הכללי של טיטו, ירו לתי-כה. טיטו וסגנו, קארל, ברחו לפנים המי-ערה, חשבו שהם אבודים, כשגילו לפתע מוצא תחוצה. הם ברחו בעזרת נהקלו ללב קרב בין הגרמנים ובריגדה פרטיזנית. אחד הגרמנים הכיר במרשאל הלבוש יפה, כיוון אליו את רובהו, אך נהרג ברגע האחרון על ידי פרטיזנית צעירה, יחפנית ועטופת שירי באטלדרס אנגלי ישר. אחרי הקרב חלתה הצעירה בטיפוס, וטיטו הבריק מברק מיוחד לסטאלין, בו ביקש להטיס לו רפוי-אות. אולם סטאלין התעלם מן הבקשה, וזע-בזאת את וזע השנאה כלב המרשאל.

יובנקא הצעירה הוכנסה למרפאת השדה המיוחדת של טיטו, צורפה אחרי החלמתה כפקידה למטהו, קיבלה תפקיד מרכזי כקו-מיסאר פוליטי בצבא.

עליה בדרגה. החודש, אחרי ציד שנמי-שך שבועות רבים, הצליחה סוף סוף עתו-נאית אמריקאית לקבל את הראיון הראשון מפי אשת המרשאל. יובנקא ברוז חייכה, הכחישה את הסיפור כולו.

לדברי היוגוסלבים מסי, בת איכר מרוד אשר לרשותה עומדים כיום חצי הריסר אר-מנות פאר, היתה הפגישה הראשונה פחות דרמטית. שעה שהתאסף גדודו בטכס הנא-בורה של פרטיזן צעיר, בא טיטו ונאם את נאום האזכרה. אחרי הנאום לחץ גם את ידה. ההמשך היה פשוט: המרשאל העביר את האשה למפקדתו, העלה אותה

בדרגת סגן-משנה לדרגת סרן. נתן לה תפ-קין במחלקת התיק. היחסים נמשכו תשע שנים, נסתיימה בחי-דש אפריל 1952 כשיובנקא, לבושה בשמלה אדומה, התחתנה עם המרשאל בדירתו ברובע הפקידים בבלגראד, בטכס אזרחי שלא נכח בה איש מלבד שתי אחיותיה הצעירות. אחרי הטכס השתמש יוסיפ ברוז בסמכותו כמפקד הצבא היוגוסלבי, ציחה לשחרר מן הצבא את רב-סרן יובנקא ברוז.

גויאנה

שליט המותק

"חפש את האשה" מייצעים הצרפתים ל-אך הגתון בצרה. כששמע העולם לפני כמה שבועות כי בגויאנה הבריטית, במרכז היב-שת האמריקאית, הוכרז על מצב חרום, וכי הנציב הבריטי ביטל את החוקה, הם יצאו מיד לחפש את האשה שגרמה לכל הצרות. הם מצאו אותה בדמות יהודיה מצאקאנו בשם רוזנברג, שנישאה לראש המשלה הי-הודי של המושבה, ד"ר צ'רי ג'אנגן. לו היה הדבר נכון, היו לכך סיבות לא מעטות. כי אחרי הנשואין ניסה בעלה לקב-עבודה כרופא-שיניים באחת מערי המכרות במולדתו, בה שלטה חברה זרה. אולם לפי חוקי ההפרדה הגזעית החמורים באותה עיר לא יכול היה לחיות בה חיי משפחה — עליו היה לגור ברובע אחד, השמור להודים, ואילו על אשתו היה לגור ברובע אחר, השמור ללבנים.

במקום להשתכן, נטש הדוקטור את מק-צועו, יסד יחד עם אשתו מפלגה פוליטית בשם המפלגה הפרוגרסיבית העממית שדר-שה עצמאות לארצו, הלאמת האחוזות הג-דולות, שיפור תנאי העבודה של הפועלים. חוק מזה פול פוילה ניכרת לצד מזרח, הס-תובב בוועידת השלום הקומוניסטיות, הש-מע את הדעה כי הקומוניזם הוא פיסגת ההתפתחות האנושית.

המלכה והמלך. לפי המפה שייכת גויא-נה לכתר הבריטי. אולם השליטים האמיתיים בה אינם משרתי הוד מלכותה, אלוזבט השנייה, בחסד אלוהים. שולטים בה משרתיו של כמכות הרבה יותר עתיקה: המלך ממון. המוצר העיקרי של המושבה הוא הסוכר. הוא מיוצר באחוזות אדירות, השייכות למ-עשה כולן לשלוש פירמות-ענק. כל ככלת הארץ תלויה בפירמות אלה, שהן בעלות קשרים ועסקים בכל רחבי העולם. ומאחר שפירמות אלה מעוניינות בכסף, לא בפיתוח הארץ, גרם המצב לכך שחלקים גדולים של הקרקע מוזנחים, הפועלים חיים בתנאים כמי-עם בלתי-אנושיים.

המלכה הלבנה החליטה להעניקה מידת-מה של עצמאות לנתיניה הסגנוניים, הר-שתה להם לבחור לעצמם ממשלה, בתנאי שזו לא תתעסק בעניני צבא ויחסי-חוץ.

פקודות חתומות. העם בחר ברוב מכ-ריע במפלגתו של רופא-שיניים, שהבטיח להם עצמאות והתקדמות. הדוקטור קרא להרכיב ממשלה, הממשלה קבעה לעצמה מטרה: להלאים את אחוזות הסוכר.

תחילה קיח שליטת-המותק כי דיבוריהם של שחורים וחומים יישארו בגדר דיבורים. אולם הם טעו. בדיוק ברגע המכריע, כשהיה צורך לאסוף את היבול, הכריז האיגוד המק-צועי, אשר מנהלו ישב בממשלה, על שביתה כללית. הדרישות, בין השאר: להכיר באי-גוד, לספק מים לפועלים, להעלות את השכר.

החברות התרגשו. חוצפה כזאת עוד לא ראו. מאז עברה המושבה לידי הכתר הבריטי אחרי המלחמה בנפוליאון ** הם פנו לנציב. ליתר בטחון פנו גם ישר למשרד החוץ של ארצות-הברית, הצביעו על הסכנה הטמונה בממשלה קומוניסטית בחצי-האי. התוצאה: לונדון שלחה הוראה לכמה אניות-מלחמה לצאת מיד מנמלי-הבית, לקחת תגבורת של צבא ולחוש לגויאנה. כ-שירדו החיילים, ביטל הנציב את החוקה, פיזר את הממשלה.

ביתניים קרו כמה דברים בגויאנה שהפכו את כל העניין למיותר. השביתה נכשלה מעצמה, המוני הפועלים חזרו לעבודה למור-דת רוח מנהיגיהם. שום קשר קומוניסטי לא נתגלה. אולם היה זה כבר מאוחר. החיי-לים כבר הגיעו.

* הודים, כושים, בני תערובות, אדומים בני המקום לבנים מאירופה, סינים.
** כעונש לכשליה ההולנדיים שעזרו ל-נפוליאון.

צ'רלי

מאת מיכאל אלמו

הפיסגה, אל "ראש התוכנית", כפי שכונה המקום המרכזי בערב, מקום שהיה שמור לכוכב הראשי.

צ'ארלס (צ'ארלי) צ'אפלין שאף להגיע אל ראש התוכנית.

אוויר התיאטרון

גם הוריו לפניו היו אמני מיוזיק הול. אביו * היה אף בעל מוניטה מסוימת ודיוקנו נשתמר על תדפיסיהם של כמה וכמה שירים שהיו חביבים בשנות ה-80 של המאה ה-19. אמו, חנה הארלי, לא היתה חביבת-קהל כאביו, אבל גם היא עלתה על הקרשים בקביעות.

כאשר נשא אותה צ'ארלס צ'אפלין האב לאשה, היתה חנה אם לילד בגיל רך, סידני, שנולד לה מנישואים קודמים. חדשים אחדים לאחר נשואיה לצ'ארלס, נולד לה בן שני שנקרא צ'ארלס ספנסר.

למרות היותם מועסקים בקביעות בהור-פעות, היה המחסור הכללי ולא היוצא-מך

פולט גודארד, אשתו השלי-שית של צ'אפלין הועלתה על ידו משורות המקלה לדרגת כוכב בשנים מסרטיו. לאחר גירושיהם המשיכה בקאריירה נפרדת וזכתה בהצלחות.

הכלל בבית הצ'אפלינים, כמו בבתיהם של מרבית אמני ההול, על כן נאלצה חנה לשוב לעבודתה מיד לאחר הלידה. כאשר היה מגיע תורה לצאת אל אורות הבמה, היתה משאירה את תינוקה מאחורי הקלעים, עד שובה אליו, כתום ההופעה. צ'ארלי נשם, איפוא, את אוויר התיאטרון כבר בימי חייו הראשונים.

קדרות ועצב

צ'אפלין האב מת כאשר צ'ארלי היה עדיין ילד קטן והאסון היה כבד מכדי שחנה תוכל לשאתו. רוחה של האם, אשר, עד מות בעלה, היתה הכוח המניע במשפחה, נשברה עתה לחלוטין.

ענן של קדרות ועצב ירד על המשפחה המיוחמת. המשבר לא היה נפשי בלבד; האם השבורה לא יכלה לכלכל את עצמה ואת בניה. באה עליהם תקופה מרה ואכ-זרית של דלות איומה, של נדידה — לרוב עתה לחלוטין.

ענן של קדרות ועצב ירד על המשפחה המיוחמת. המשבר לא היה נפשי בלבד; האם השבורה לא יכלה לכלכל את עצמה ואת בניה. באה עליהם תקופה מרה ואכ-זרית של דלות איומה, של נדידה — לרוב עתה לחלוטין.

בבוקר אחד מימי אוקטובר, לפני 41 שנה בדיוק, עמד על סיפון אניה שחצתה את האוקיינוס בדרכה מאנגליה לארצות הברית, עלם כבן 23, קצר קומה ושחור שער. עיניו החומות הבחינו במרחק בפסל החירות ובקו הרקיע המפורסם ורב הרושם של ניו יורק. בעוד האניה קרבה אל אס אל הכרך הגדול, הרים העלם, יליד לונדון, את ידו בתנועה דרמטית וקרא:

"אמריקה, אני מזהיר אותך — באתי אליך לכובשך!"

חבריו, ששמעו את דבריו, חייכו. הם הכירו היטב את הצעיר הרברבן והאוהב לחמוד לצון, והדברים נשמעו להם כהלצה אופינית.

יתכן כי צ'ארלס ספנסר צ'אפלין אמר את דבריו בבדיחות-דעת, ויתכן כי דיבר כמלוא הרצינות. אם כך או כך, תוך חדשים ספורים כבש את אמריקה, ואת העולם.

אל ראש התכנית

באמרו, "לכבוש את אמריקה" התכוון האיש הצעיר לשטח מסויים בעולם הבידור: למיוזיק הול. כי צ'אפלין היה חבר בלהקת אמי-נים אנגלית אשר באה לסיכוב באמריקה, בהביאה אתה מטען של הופעות שעשו אותה מפורסמת ומקובלת בארצה.

המיוזיק הול האנגלי היה מוסד תיאטרוני יחיד במינו. על כמה חשופה כמעט היו עולים, בזה אחר זה, אמנים מכל הסוגים: רקדנים, זמרים, מנגנים, עושי להטים, ליל-יינים, מאלפי חיות. אולם מלכי המיוזיק הול היו הברדנים. הם פיוזו פיומונים שרבו בהם הרמזים המפולפלים, ומפולפלות היו גם הבדיחות שהשמיעו. כזה היה גם, לרוב, אופיים של קטעי הפנטומימה אשר בהם — ובחיקויים שונים — גיחונו את הופעותיהם.

הקהל בהוגים היה מורכב בעיקר מפועלים, זבנים ופקידים נמוכים, שבאו להתבדר לאחר יום עבודה, ופיוצו אגוזים קשים כאלה, לרוב בשתי הצגות בערב, לא היה מן הקלים. רק אמנים בעלי כושר מיוחד, וירטואוזיות ואשיות-במה מושכת יכלו לעמוד במבחן, ורק כוודים מקרב אלה הצליחו להגיע אל

האיש אשר בידה את העולם כולו לא ראה הרבה אושר בחייו הפרטיים. הוא היה נשוי ארבע פעמים והפרתקאות אהבה אחדות שלו — אמיתיות או מדומות — זכו לפרי-סום שילי בעתונות, גרמו לירידת קרנו באמריקה. אשתו השניה היתה ליסה גריי, אמש של סידני וצ'ארלס (הבן). המופיעים עב אביהם באורית הבמה בתפקידי משנה.

מס. 2

מס. 3

צ'אפלין

1925 בהבהלה לזהב היה צ'אפלין הלך מסכן ועל הוצא אלסקה — ללא כל ציוד פרט לת בשתו המסורתית — לבקש זהב. ברנעט הוא מתעשר, הוא מוצא את עצמו בודד, גלמוד ועריר

1931 כאשר יצר צ'אפלין את אורות הכרך כ כבש הקולנוע הקדבר את העולם. אולם צ'אפלין נשאר נאמן לאמנות האילמת שלו — הפנטומימה, סרב לעשות את הסרט קולני. למרות האפנו

1936 זמנים מודרניים, שגם בו צ'אפלין לא דיבר היה מחאת האומן כנגד המכונה שההל' הבודד היה עבד נרצע לה בבית החרושו הגדול בו נאלץ להזיע על מנת להשתכר למחיתו

1939 בהדיקטאטור הגדול פתח צ'אפלין לבסוף או פיו. היתה זו סאטירה חריפה ושנונה על הדיקטאטורים האירופיים. היטלר ומוסוליני שהפילו את חתימתם באותן שנים קשות על אירופה

בהופעותיו, אומצו על ידי צ'אפלין. אחר באו הכובע, המקל, השפם הקטן. סרטיו הקצרים של צ'אפלין היו עד מהרה למקור הכנסה עצומה לו ולמפיקיו. משכורתו של צ'אפלין הגיעה לסכומים שהוא לא חלם עליהם מימיו ואשר לא היה מגיע אליהם אף אם היה מצליח להיכנס לראש התוכנית בחשובי ההולים של אנגליה. לא חלף זמן רב וצ'אפלין היה איש עשיר, מפיק עצמאי, בעל אולפנים פרטיים. הסרטים אשר הכין וביים בעצמו סימנו נקודות מפנה ואבני דרך בתולדות אמנות הסרט. הם היו לא רק יצירות אמנות גדולות, אלא נחוו בתכונה נדירה לגבי יצירות אמנות: הן היו אהובות על כל רואיהן, החל מן הקהל האנן והאלגנטי בבירות העולם וכלה בג זעים המפגרים ביותר, ביצרות העד הטרופיים.

שיכול היה להיות

על כל הקומדיות הגדולות של צ'אפלין, החל מן הילד (1921) וכלה באורות הכרך (1931) היה טבוע חותם ילדותו העצובה של צ'אפלין. הולדתו, הלכלוך, השטריס-האויבים, האיש העשיר שאינו יכול להבין לגופו העני, בעלת הבית ערלת הלב, בריון הסימטאות בעל האגרוף — כל אלה היו בסרטים אלה יסודות חשובים ואף עיקריים. צ'אפלין המיליונר, צ'אפלין שתואר על ידי רבים כרוץ תענוגות, כאדם המתחסם באכזריות לנשים — שארבע מהם היו נשיו תיו החוקיות — לא יכול לשכוח את ילדותו האומללה, וסרטיו היו, מבחינות רבות, אוטוביוגרפיים. כותו גם אורות הבמה. אורות הבמה הוא סרט על צ'אפלין. לא צ'אפלין שהיה, לא צ'אפלין בהתה, כי אם על חייו של צ'אפלין אילמלל שיחק מולו ונשבר מחזור חייו באמצע. זהו סרט על צ'אפלין שלא הגיע להוליווד, אלא נשאר באנגליה, השיג את ראש התכנית ואחר — בהתאם לגורל הבחלי נמנע, חזר אל העוני שממנו יצא. צ'אפלין עלול היה להיות קאלבריו.

לא שירת ברבור

קאלבריו הוא גיבור אורות הבמה, בדחן מיוזיק הול שחל לשעשע. לשעבר היה בראש התוכנית, אבל עתה הוא זקן, חולה-לב, שיכור ומיואש. באחד הימים הוא מציל ממות נערה המנסה להתאבד. היא רקדנית בלט שאינה מסוגלת לרקוד והיא מיואשת אף ממנו. לפתע מתמלאים חייו של קאלבריו תוכן. הוא מחייה את בת חסותו, מחזיר לה את בריאותה ומעודד אותה עד שהיא מגיעה אל ההצלחה. כאשר מסתלק קאלבריו מן העולם אין הוא נוסע ללא מטען: חייו היו חיוביים אחרי הכל, כי תחתיו יורח כוכב חדש. עלילה כזאת מן ההכרח שתעורר בלב רבים את ההרגשה כי הסרט הוא מעין שירת ברבור וצוואתו הרחנית של צ'אפלין.

אולם אורות הבמה אינו עושה רושם של יצירת סיום. להיפך, יש בו משום הפתעה אף לאלה אשר סרטיו של צ'אפלין ציינו אבני דרך בחייהם. נראה כאילו רק עכשיו הגיע האמן לשיאו, לראש התוכנית שלו. נראה כאילו הוא עומד על סף תקופה חדשה ביצירתו.

צ'אפלין בחר בנושא רציני, טיפל בו טי-פול רציני — בניגוד גמור לכל מה שעשה עד היום. והוא הצליח, הצליח יותר ממה שיכול לקחת גם חסידיו הגלגלים ביותר.

1947 מסיבה חרדה, הסרט הרציני הראשון בו שיחק צ'אפלין.

הוקיע את הקאפ-טליוס על ידי שהראה בו אדם המנהל עסק מסחרי קר המבוסס על רצח סיטוני של נשים עשירות. את הרעיון קיבל צ'אפלין מידידו האינטימי אורסון וולס.

להם — במבואו של בית, במרתף עזוב, תחת העצים בגן עירוני, אכלו במטבחי צדקה וקיימו את עצמם בנסים. במשך כל אותו זמן חלם צ'אפלין על הת-עסקות אחת ויחידה: המשחק. כבר בהיותו בן שמונה קיבל תפקיד במחזה ובמשך ימי ילדותו הקשים הופיע בהצגות שונות. אולם היו אלה בתחילה עבודות אקראי בלבד. ורק בהתבגרו נראו באופק סיכויים ממשיים יותר לשיפור מצבו החמרי. צ'אפלין עבד קשה בהשתדלו להתקדם במק-צועו. הוא למד, מבלי עזרה, קרוא וכתוב, הסתכל במשחקם של השחקנים הגדולים ולמד את שיטותיהם.

הוא לא היה מקובל בקרב הקהל, אבל אנשי המקצוע החלו משיחים בו ומומיינים אותו להופעות בודדות. כיוון ששמו לא היה בו משום משיכה, הופיע צ'אפלין לעתים בשמות אחרים, לפי הצורך. כך נקרא פעם "סם כהן, הקומיקאי היהודי".

מכאן ואילך היתה דרכו ברורה לו: הוא יעשה הכל כדי לזכות בהצלחה ולטפס מעלה מעלה בסולם ההצלחה. יגיע לראש התכנית, יהיה שנים אחדות חביב הקהל, ואחר — אחר יהיה גורל גורל כל אמני המידיון הול; הגלגל יסתובב בעקביות אכזרית, כי התאם למסורת העתיקה ולחוקי הטבע. הוא ימאס על הקהל, ישוב, בסוף ימיו אל גוף ילדותו: החרדים ששכרו לא שולם, הדלות חרפת הרעב.

היה זה סיט, שצ'אפלין היה מוכן לעשות הכל כדי להשתחרר ממנו. אולם איך מכני-עים את מכונת התופת של הגורל?

ברנש בשם צ'פמן

ההצלחה באה מכיוון שצ'אפלין לא פילל לו כלל וכלל. הוא היה בן 21 כאשר זכה במשרתו הקבועה הראשונה. בהמלצת אחיו סידי נתי-קבל להקתו של אמן הפנטומימה האנגלי הגדול פרו קארנו.

בבית מדרשו של קארנו למד צ'אפלין את כל להטוטי המקצוע. הוא נכנס לאולפן כ צעיר שיהירותו עולה על יכולתו. הוא יצא משם אמן פנטומימה מעולה. קארני היה שולח בקביעות להקות לאמי ריקה, לסיבוב באחת הלהקות הללו השתתף צ'אפלין. בהופיעו יום אחד בלוס אנג'לס השגיח בו אחד מחלוצי הסרט — מאק סנט. "נסה להחתיים ברנש בשם צ'פמן או קפלין, או משהו כזה, המופיע בסיבוב", הבריק סנט לסוכנו בניו-יורק. הלה הצליח לזהות את צ'אפלין רק לאחר ימים של חיפושים וצ'אפלין הצליח להתגבר על חששותיו ול-הסכים להצעת הוליווד רק לאחר שבועיים של היסוסים.

לכל הקהל

הופעותיו הראשונות לפני המצלמה בהו-ליבד לא היו אלא חזרה על כמה מן המס-פרים אשר למד בבית אולפנו של קארנו. אולם כבר בתחילה החלו כמה וכמה חלקים מתלבשתו המפורסמת להסתמן: הנעלים הגדולות, שקומיקאי אנגלי ידוע היה נועלן

* קארנו מורוה של צ'אפלין, מת לפני שנים אחדות בהשאירו ירושה בסך 70 ליש"מ.

מ.ס. 4 אונת, בתו של המחזאי יר ג'ין ארניל, היתה בת 18 כי אשר נשאה לצ'אפלין בן ה-50. אולם כל הסימנים מראים כי בני הזוג, שנולדו להם ארבעה ילדים, חי חיי אושר.

בהתנגב — מחדר מגורים אחד למשנהו, כשסידינו וצ'אפלין הקטנים נאלצים לשאת, כי יחד עם אמם, בעול מלחמת הקיום.

הילדים, אשר מצאו את עצמם אדונים על גורלם בגיל בו מתחילים אחרים לבקר בבית הספר, שוטטו יום יום ברחובות ה-שוקקים של רובעי הדלות בדרומה של לונדון. הם הלכו בעקבות גנני הרחוב, רקדו לצליליהם ואחר ניסו לאסוף פרוטות מן העוברים ושבים, כשהמנגנים הנרגזים מנסים לגרשם. לעתים מכרו עתונים כשהם רצים ברגלים יתפות אחרי לקוחות. פעמים אחרות נאלצו להסתפק באיסוף בדלי סיגריות, וירי-קוט רקובים אשר הורקנים השליכו לרחוב, או לשלוח את ידם בגניבות פעוטות אגב התחמקות זריזה ואקרובטית מן האויב ה-נורא — השוטר.

הצלחה ועושר

כל אלה היו כאין וכאפס לעומת הסבל שידעו החל מן היום בו איבדה אמם את ביתה. ערב חזר צ'אפלין הביתה ומצא את החדר ריק.

"אמך קיבלה התקפת עצבים ונלקחה לבית החולים", אמרו השכנים.

עתה היו סידינו וצ'אפלין בודדים לחלוטין. הם חיו כמו הנודדים אשר בסרטיו העתידיים לכוא של צ'אפלין: ישנו בכל מקום שנודמן

1952 סרטו האחרון של צ'אפלין, אורות הבמה הוא

אולי גולת הכותרת של יצירתו. מאחורי הסיפור הפשוט והרגשי במקצת מסתתרת פילוסופיה החיים האופטימית, למרות הכל, של הליצן העצוב.

סרטים

עלובי הסרט

הוליווד הניחה את כפותיה החרודות והמטופחות על ספרו החזק של ויקטור הוגו, **עלובי החיים**, לשה, "תיקנה" ועיבדה את תו. התוצאה: עיסה רכרוכית ודביקה, עם כמה צימוקים.

פרט לשם הספר, שמות הגבורים וכמה אירועים — יכול היה הסרט להקרא בכל שם אחר, מלבד עלובי החיים.

ז'אן ולז'אן של הוליווד הוא גבר דק ואלגנטי (אפילו בסחבותיו) בעל פרצוף המזכיר את ישו הנוצרי (מייקל רני), הוא אינו מתגורר ברובעים האיומים של פריז, בשכונת התחילגנים ועלובי החיים, כי אם בטרק' לין מהודר עם נברשת בדולח (זה יותר אסתטי). הוא מקבל את כמה הפגעים העובדים עליו (בסרט) בשלוחה סטואית. גברוש הקטן, אחת הדמויות הציוריות ביותר בסרט, מופיע רק פעם אחת כדי להביא מכתב לקזוט (דברה פגט) מאהובה ולקרוץ לה בעינו.

אלה שראו את הארי באור בתפקיד הבלתי נשכח של ז'אן ולז'אן בנוסחה הצרפתית של עלובי החיים לא יוכלו אפילו לערוך השוואה.

מייקל רני אינו מפריע במיוחד במשחקו. מניה, פחות או יותר, את הדעת, הוא רוברט (טירת הכובע) ניוטון בתפקיד המפקח ז'אבר. הבכאי הוא לואיס (במערב אין כל חדש) מילסטון.

הכלה ולא השתאגה

לבחורה ההולכת להתחתן נותנת הוליווד את העצה המועילה: קחי בחור גבוה, שחור ונאה, שיהיה בעל אגרופים חזקים, לב עדין ואוהב, וחוש בלשי. כי לעולם אין לדעת מה מחכה לך מאחורי הדלתות בבית. ואם יהיה לך בחור כזה, תצאי בשלום מכל הצרות.

קלודט קולברט היתה **נאשמת דלא חטא**, מועמדת חזקה לשגשוג לפי תכניתו הקרה וההגיגית של קרוב משפחה, שהחליט לכלוא אותה בבית משוגעים כנקמה על מעשה אביה. בדיוק כשהיא עומדת להנשא לגבוה שחור-יגואה שלה (רוברט ריאן) מתפרץ אלמוני ומכריז שהיא כבר נשואה. מכאן מתחילה מתיחת עצבים רופפת המגיעה לשיא קטן כאשר נהרג בעלה המדומה וכל הנסיבות מוכיחות על אשמתה. היא מובאת למשפט, נאשמת ברצח, מתפרצת בהיסטריה, משתגעת מובאת לבית המשוגעים. ארוסה האוהב והנאמן המאמין בצדקתה, נדהם כמותו אחרי התרחשויות רבות, לראות שהסניגור שלה, קרובה, הוא המטריף המסוכן.

במאי הסרט הוא מל (סקראמוש) פדר. קלודט קולברט מצטיינת בעיקר בסצנות היסטוריה שלה. רוברט ריאן לא יודע מה לעשות עם עצמו עד שהוא מקבל את ההוראה (הסמויה) מן הבכאי: הרבץ! ואז הוא מתפרק.

הסרט מוכיח פעם נוספת כי על כל פשעים תכסה נשיקה.

בקצרה

הזאת אמי? שואל מישל בק הקטן שאינו מבין כיצד יכולה אמו, מדלן רובינסון, לאהוב גבר מגול כפרנק וילאר.

רגע של אמת מגלה לז'אן גאבן שהוא בעל קרניים. מצמיחת הקרניים: מישל מורגן. הגדולה בהצגות תבל היא, לפי דעתו של ססיל ב (שמשון ודליה) דה מיל, סרטו של קרקס ושקגיו.

הכרך מעבר לנהר הוא ברוקלין שמשכנות העוני שלה מהחזה בית ספר לפושעים צעירים. האיש הטוב הוא סטפן מקגיל.

עושה הלהטים פליט חולה נפש הי מסתבך עם החיך בארץ, משוחק בכשרון על ידי קירק (צ'מפיון) דאגלס, בכשרון פחות, מופיעה גם מילי ויטאלה.

תחרות ענק

מתחדשת

רשימת פרסים מוגדלת בשווי של

20.000

של חולנו את המיטות המקלות, תזכו באחד הפרסים.

של חולנו את המקלות המסומנים, הם יתקבלו כשטרי סלעים.

דרשו "סלע" לכל שלגון בן 75 פרוטה.

אספו ושלחו לנו שמרי סלעים, תזכו בפרסים.

דרשו ודרשו שאלון ממוכרי השלגונים.

מלאו את השאלון ותשתתפו בתחרות לפרסים גדולים.

על טופס השאלון תמצאו את פרטי תנאי התחרות

רשימת הפרסים:

- מסע באירופה כולל הארחה של 8 ימים במלון מפואר בבריסל וסיור בבליה ובמפעלי "ארטיק" בבריסל.
- מקרה חשמלי "פילקו" חדש ומשובח.
- אופנוע חדש וימולה.
- מקלט רדיו חדש "פיליפס".
- בעל 8 מנורות.
- פטיפון חשמלי אוטומטי גדול.
- מצלמה משובחת.
- שתי נסיעות לקפריסין.
- ושהיה במקום.
- שבוע נופש במלון השרון.
- (או בכל מקום אחר לפי בחירת הזוכה).
- תנור חשמלי גדול בעל 2 פלטות.
- חתימה על האנציקלופדיה העברית.
- 2.12 זוגות אופניים "ראלי" לבחור ולבחורה.
- אלבום של עד 5 תקליטים.
- פי בחירת הזוכה.
- ספרים ולמעלה מעשרת אלפים חיבות של קסטה "ארטיק".

בחורה נחמדת ומעניינת, למטה מגיל 20, הרוצה להתכתב עם צעיר (24) נחמד כך בכל אופן אמרו לי מספר נערות, כונר נמסיה, רציני ועליו לפי הצורך, חובב רקודים סלונים והיי חברה בי צורתה החיובית תפנה למס.

836/27

אני בן 17 וחצי, חובב ספרות ואמנות. מעוניין להתכתב עם נערה בעלת מתאים, רצוי בעלת הופעה נאה. יכולה להיות רצינית או עלילה. לא משנה.

836/28

ברציני להתכתב עם נערה על נושאים שונים. אני בן 20, יליד הארץ ומחפש חיי משפחה שקטים.

836/29

הנני בחורה פת 16, מעוניינת בבחור עד גיל 18, לשם חברות. עליו להיות יפה, בעל הופעה נאה, חברותי, יודע לנהל שיחה, נובה בינוני ומבנה גוף בינוני. רצוי עם איטו.

836/30

סמנריסמית בת 17 וחצי מעוניינת להתכתב אודות חינוכי מוסיקה, תיאטרון, ספרות פסיכולוגיה וכו' עם בני 19-22.

836/31

בחור צעיר בן 21, יליד הארץ, מעוניין להתכתב עם נערה צעירה על נושאים כגון: תיאטרון, קולנוע וכן על נושאים כלליים.

836/32

ברצוני להתכתב עם נערה אודות כל נושא, פרט לציור ומוסיקה. אם גילי יוכל לשמש קנה מדה, הרי אני בן 25.

836/33

אני יליד הארץ, בן 20, נובה 1.79 מ', רציני בעתה, מסיים כעוד שבוע את שרותי בצה"ל. מי עוניין להתכתב עם נערות מגיל 17-18.

836/34

אני יליד הארץ בן 30, נובה 1.79 מ', רציני בעל התכונות הבאות: בן 18, נובה 1.80 מ', חבר בחברה סלונים. בעל הופעה חיצונית נאה ואופי לא נרוע. תושב כל מקום שהוא, בעל השכלה תיכונית. צבר.

836/35

צברית בת 17 מעוניינת להכיר בחור עד גיל 22, רצוי שיהיה צבר השולט היטב בשפה העברית עם מעט חוש הומור.

836/36

יני תוזרת וגבששת מכל הכותבים אלי להצטמצם במכתב המכיל לא יותר מ-100 מלה לכל מכתב, הנושא שם וכתובת מדאים, יש לצרף תשלום סמלי של 500 פרוטה בבר לים, ועל המעטפה יש לציין: מערכת העולם הזה, ת.ד. 136 תל-אביב, עבור רותי.

אימפרסריו ב. גידאון מציג

ז'ואנה

"שגרירות עמים ברוקד"

28.10	תנניה יום ד'
29.10	חיפה יום ה'
31.10	קרית חיים מוצ"ש
2.11	חדרה יום ב'

פרטים על לוחות הפרסום העירוניים

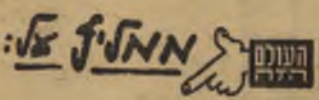
ילדיך ונכדיך מחכים ממך

לאלבום תמונות, כרוניקה משפחתית בצלומים שתראה בתמונה את התפתחותם החל מיום הולדתם. **אוסף תמונות כזה הוא המתנה הנעצה ביותר שתוכל לתת לילדיך.**

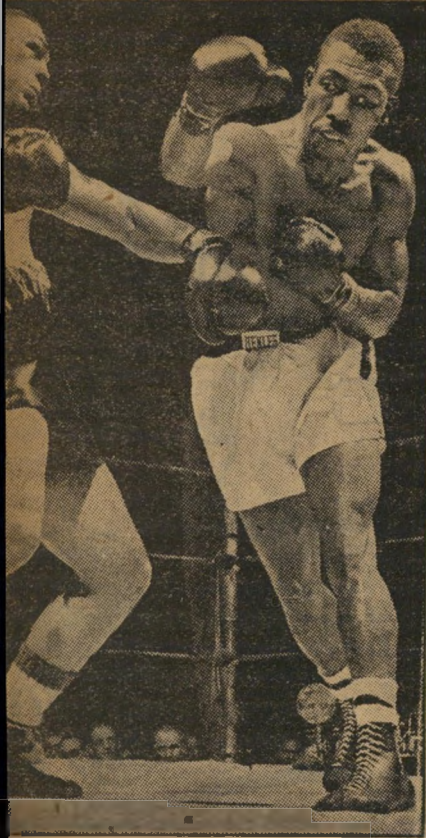
מצלמה והוראות תקבל ברחי החלון 31 חיפה, טל. 4137 אצל

פוטו-ברנר

אורות הבמה
בצהרי היום
עושה הלהטים
הזאת אמי?

כדורגל ישראל בלי 'ישראלי'

משך שנים היה שמואל ("פפו") ישראלי (25) הקיצוני הימני הבלתי מעורער של מכבי תל אביב וישראל. פרט להבקעת שערי רבים, למחירותו הרבה ולעובדה שגשא אשה לפני שנה, לא עורר שמואל כל רעש סביבו. השבוע היה הוא מרכוז של הר געש העומד להתפרץ. וזכוכים לאין סוף התנהלו בין אוהדי הכדורגל. העיתונות געשה. הסיבה: פפו לא נכלל בנבחרת הלאומית, היות צאת השבוע לתחרויות אליפות העולם בין חוץ. וביוגוסלביה. הוא היה אמנם בין 24 המועמדים אך גופה לאחר מכן, כאשר נבחרו 16 משחקנים המאוישים.

היתה זו החלטה גנוחת שהוכיחה שוב עד כמה יגעים העניינים בתוך ההתאחדות הישראלית לכדורגל, המתנהלת בשיטת ה"פיפטי פיפט", בעלת הפוטנציאל הישראלי היחיד בעולם.

פפו היה תקופה ארוכה בעל כושר מ' צוין. לפני חמשה חדשים נהרג אחיו ב' תאונת עבודה והוא הפסיק את אימוניו. כאשר חידשם, מצא את עצמו במרכז ה' מים הלוהטים של תחרויות המכביה. הוא לא הספיק לחזור לאיתנו, הוחלף בשחקן אחר, מאיר טוביאש, מהפועל רחובות.

"אינני מאמין" - מאו נשאר הרושם פי פפו נמחק כליל מהרשימה. לא כן חשב פפו עצמו. כשתחרויות הגביע העולמי קורצו לו ממרחק, החל באימונים קדחתניים. חזר עד מהרה לכושרו במשחק הליגה נגד מכבי תל אביב. כשבוע שעבר, עשה מא' מץ עליון להוכיח את עצמו, הצטיין מאד בשדה. מאמנו, גירי בית הלוי (דאג אנשים), שינה את דעתו. הוריע לקפטן ההתאחדות, ארטור באר, כי לפפו מקום בטוח בין ה'11 הנבחרים, אף לפני חלוצי קבוצתו. כאן החל להשערויה, באח, שבתוקף תפקידו היה המרכיב היחיד של הנבחרת, התעלם לחלוטין מביקשתו של מאמן הנבחרת מהיר לפי סם את ההרכב שלא כלל את ישראל, ליצור על ידי כך יחס מפרי גבוה לטובת מכבי.

חבריו של ישראלי לקבוצה (שבועה במס' פר) כמעט שהחליטו להשאר בבית, לאות מחאה, הורגעו על ידי השכנוע ההגיוני ש' מעשם היה מחוסר אחריות.

השערויה קבלה ממדים רציניים ורבים ראו בהשאת שחקן מעולה ובעל נסיון בא' רץ, ולקחת כמה שחקנים גרועים הרבה ממנו, שיא ברשררת מעשי העתל של ההתאחדות. כמה עיתונאי ספורט נדהמים הציעו לאסוף סכום של 350 ל"י, מחיה הנסיעה, כדי לצרף את ישראלי לנסיעה.

שלושה ימים לפני המראת הנבחרת עדיין לא הוחלט דבר. אך פפו עצמו היה שקט ובטוח, חזר פעמים רבות על אותו המשפט: **"אינני מאמין שלא אסע. זה לא ייתכן"**.

לפי התכנית

נציגנו, נאנה הוגו זינגר, מנהלה כבד' הכשר של קבוצת הפועל הפתח תקוה לאחר

גוחה יותר של חומרים רבייחשיבות בתע' שיית הצבעים והתרופות השיב בוהירות: **"על פרטים נדבר בעוד שנה"**.

אותה שעה עסקה חוקרת אחרת, חימאית אף היא, **"ד"ר חנה וייצמן"**, אחות הנשיא הראשון, בתקר צמח בעל שם מסורבל למדי, ארטיסטיה מנוספת, שייתכן ויהיה אפשר להפיק ממנו סנטונין או דומהו — תרופה נגד תולעים טפילות במעי בעלי חיים.

ערב פתיחת מושב הכנסת, בו ייתכן ותובא לדיון הגבלת 10% בבחירות, נזכרו ח'כי המפלגות הקטנות, המתנגדות להגבלה, בסמכות מכובדת מאד, בדבריה היה מן הראוי להסתייע. הסמכות: השופט העליון **"ד"ר משה זילברג"** שהסביר פעם כי לא לחינם נאמר בתפילה היהודית **"אמת ויציב"** והקדמת האמת ליציב מוכיחה את עדיפותה. הנמשל: אם כי ייתכן והגבלת 10% תבי' טיח את יציבות הממשלה, תשלול בכל זאת, את אמת הייצוג הדמוקרטי והרי אמת קודם ליציב.

כשחקרה שרת העבודה, **גולדה מאיר**, סוף, על מטרת הצבת חוליות השוטרים בסביבות תחילתה בשכונת החוליות הירוק' שלמית, טלביה, קיבלה תשובה מרגיעה: השוטרים לא נועדו לה, כי אם לשכנה, שופט מחוזי **"ד"ר בנימין הלוי"**, שזכה לשמירת 24 שעות ביממה מאז שרת כנשיא בית הדין הצבאי במשפט המחתרת בצריפין.

שם וגיל

האמרגן **משה זלין** היה עסוק השבוע בה' כנות לשתי שמחות. האחת הצגת הבכורה ה' מתקרבת של התוכנית החרשה זהירות, הדנד' בתיקון בתיאטרון הישן המתחדש ל'להליל, והשניה — תגיגת ברהמזה של בנו **פרנק זלין דראנו זלין**. כשנשאל לפרש השם המו' זל, סיפר זלין (האב): **"בני נולד שעה ש' נבחר פרנקלין דלאנו רוזבלט בפעם השלי' שית כנשיא ארצות הברית, לשמחת כל ה' שוב שחשש כבר אז מפני המפלגה הרפ' בליקאית אשר מתמיד התייחסה לעניין הציו' גי בקרירות. אך לצורכי יומיום, צרפנו לבן שם שלישי, עברי: דניאל"**.

להגנת כבוד בתה יצאה גם **פנינה זלצמן**, הפסנתרנית ירוקת העיניים. העירה פנינה, אחרי שקראה בעולם הזה (834), בו צוין גיל בתה, יאירה, לשנה: **"היא רק בת חוד' שים אחים. היות והיא עומדת להיות פסני' תרגית גדולה, עלול כל שיבוש בגיל לעלות לה ביוקר"**.

כמעריצתה של **שושנה** (אני מצפת) **דמאי** ר' (שער העולם הזה 825) עוד מבקורה בא' מריקת, הומינה הרקדנית האנגלית, חובבת רקודי המורח **יונה** (זימנה) **לורנס** (הנו' לס הזה 835) כרטיסים להופעתה, אך ביטלה אחר כך את ההזמנה, תוך התנצלות. הסיבה: אותו ערב נערכה גם הופעה יחידה של לה' קת עובד, אותה לא הסכימה זימנה להפסיד בשום פנים. אמרה היא, לאחר ההופעה: **"האנשים בלהקה הם כה יפים, ורוקדים לה' פליא. המוסיקה הגרובית העדינה הקסימה אותה. היא הזכירה לי את הודו"**.

אולקוס ודג

טיילים שביקרו השבוע במעין עין מוראפיק, הסמוך לשדה-בוקר, גילו שם את עקבות סיורו של **ב' ג'י**, במקום, שעה שהחליט על השתקעות ביישוב הסמוך (הנו' לס הזה 835): **האנבים לאורך הדרך** סויידו לבן ובכמה מקומות נחצבו מדרגות בסלע, פדי להקל את הגישה.

בדרך האופיינית לו הגיב על השמועה של השתקעות ב' ג'י, בנגב **אפרים** (זימנה) **גולמן**, מזכיר הנמרץ, החיכני ובריא-הנף של התאחדות הסוחרים. אמר הוא: **"אם יקומו צריך לראש הממשלה בנגב, כל בקש' תי היא, שיתנו לי רשיון להקים לידו קיוסק למכירת ארטיק"**.

חביבו-לשעבר של ב' ג'י, תלמיד האוני' בריסטה **יגאל אלון**, ממנהיגי הקיבוץ המ' אותה, היה עסוק השבוע כשהרחות סערו בענין קיבא (דאג במדינה) בצרות פרטיות יותר: כתוצאה מאכילת דג מאולקל במסעדה תל אביב, שכב חולה במיטתו משך כל השי' בוע.

ידידים שפגשו את הסופר והקצין לקשרי ציבור של משטרת ישראל **יגאל** (זרד נבך) **מוסינזון**, החבוש כרגיל משקפים שחורות זגוגיות וכובע קצין משטרה, כנסיים לית הספר לשפות ברליץ בככר מגן-דוד-אדום ב- תל אביב, הופתעו לשמוע מפיו כי החליט, לעת זיקנה, (34) ללמוד צרפתית. המטרה: לקרוא את גדולי הספרות הצרפתית במ- קורס.

ממונה אחר על יחסי-ציבור, **יוסף בן-משה**, איש פרס-חנה אדמוס הפנים, צהוב השער ותכול העיניים, אמר השבוע בשיחה על בעיות אש"ח, אותה מייצג: **"ל- צעינו, טרם הוגשם במנגנון המנהלתי של אש"ח הכלל: האדם הנכון במקום הנכון. כל רבים אצלנו החברים שהודקנו או חלו כשרותם הממושך, עד שאנו מוכרחים להיות כפופים לכלל אחר: האולקוס הנכון במקום הנכון"**.

תולעים ושמידה

אורח חשוב של הועידה הכלכלית בירוק' שליט, מנהל מזונה העצמאות ולא-חסיד של המגבית המאחדת, **הנרי מונטפור**, לא נבהל כלל כאשר, בסיוור באפיק הירדן ה' מתיישב התייבש מולו חייל סורי, איים עליו בלחיצה על הדק רובהו. אמר מונטפור ל- לוויו: **"צריך להסביר לו כי אני לא מן המגבית"**.

כשביקרו כמה ממשתתפי הועידה הכלכלית במכון היצמן למדע נתקלו בחוקר צעיר ש' היה מוכר להם. החוקר: איש החימיה ה' אורגנית **"ד"ר יאיר שפרינצק"**, בן יו"ר הכנסת, בעל ותק של שש שנות עבודה ב' תעש של ההגנה ושלוש שנות מחקר במכון. בדומה לאביו, שאחד מתפקידיו החשובים הוא השקת דוברים יתר-על-המידה, נתגלה גם **"ד"ר שפרינצק** כחסיד השתיקה. כשנשאל על התקומות עבודתו החשובה בשטח הכנה

השבץ שמות

מאת הקורא עוזי וייזנפלד, בני ברק

מאונץ: 1. מורה ריקודים תל אביב; 5. שמו הפרטי של ח'כ הציונים הכלליים פלש; 10. עיר מחוז בצפון הודו-סין; 12. שמו הפרטי ש' ח'כ מפא"י אסף; 14. עיר כור' הגים תנ"כית; 16. ציר ישראלי בחוף-לארץ ותיכ סרדי בכנסת; 18. ראשי התיבות ש' צורפה, בסוגריים, לפלשתינה; 19. קיוסקאי ידוע בצפון תל אביב; 21. ציר ישראל ב' בורמה, בשמו המלא; 22. לשעבר מנהל לש' כת העתונות; 23. קצין משטרה גבוה שפרש מהשירות; 24. מדינאי נורחגי שהתפרסם בניו יורק; 25. מועמד מפ"ם לסגן יו"ר הכנסת; 2. מנהל באה המלכה שביקרה את שלמה; 30. מבין שמיר השרים; 31. שמה הפרטי של שחקנית צעירה, שהיא בת שח' קנית שקראה את כתה על-שם התיאטרון בו היא מופיעה; 33. הפרק האחרון בספר יר' מיהו; 35. אות הקריאה, בשידורי ההגנה, לאות תר"י; 36. קרוב המשפחה של השו' שנה; 38. סגן יו"ר הכנסת מטעם הציונים ה' כלליים; 39. חריף מוח; 40. היפוכו של אין; 41. אחד מסינגורי משפט המחתרת הראשון

			8	7	6	5		4	3	2	1
13					12		11		10		9
		18				17			16		14
										20	19
			24						23		22
					28		27		26		25
										30	29
					32		31				
						36		35			33
							39				38
								41			40
						43					
							47		46	45	44
											48
							49				

בצריפין; 43. פן, בספרות; 44. שמו ה' עברי של וולדימר זיבוטנסקי; 46. שמו ה' גרמני של חיים כהן; 48. ראש התאחדות האכרים; 49. שמה הפרטי של משוררת יש' ראלית.

מאונץ: 2. משותף לאהבה ותאוה; 3. אחד מנכדי יעקב; 4. בעל אני רב החובל; 6. יתר נתן לדוד; 7. ח'כ ציוני כללי בעל שם פרטי דומיני; 8. אותו של צירציל; 9. ממנו ער' שים את חרזיו התפילה; 11. עסקן מפ"מ שכינסתו לארצות-הברית לא הורשתה; 13. תרופה נגד מלריה; 15. ח'כ מפא"י ואיש דבר; 17. פנורמה; 18. תיאטרון ישראלי; 20. יורש-העצר של ב' ג'י; 23. סית, בכתיבתו התנ"כי; 26. ח'כ ועורך-דין חיפאי; 27. קרוב משפחה לבצל; 28. מאלופי צה"ל הראשונים והצעירים; 29. מנהיג ציוני שרחוב תל אביב גדול נקרא על שמו; 31. אחת מ' ארצות הברית; 32. מצבו של בית, אחר שהורסים אותו; 34. מקצועו של דוד תדהר; 35. יש על עץ ויש בשדה; 37. משהו רקוב בממלכה זו, אבל רק בלשון הדיבור; 39. גנרל אמריקאי שויכה טנק בשמו; 42. מ' האיש ה... ורך הלכב?; 44. לא מקומי; 45. הגיע; 47. נע ו...

אפסר עם הילי הרענקה

"אם ארץ-און לא ארץ"
(דד בעמין זאב הרצל)

כאן
מחנה